UNIVERSITY OF ILLINOIS LIBRARY
JUL 28 1921

Published and distributed under Permit (No. 739) autorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Boston, Massachusetts. By order of the President.
A. S. Burleson,
POSTMASTER GENERAL.

Tel. So. Boston 2408.

SANDARA

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

The Lithuanian Weekly "SANDARA"
Published by the Lithuanian National League of America
K. J. PAULAUSKAS
Sec'y and Business Mgr.
YEARLY SUBSCRIPTION RATES:
In the United States $2.50
To Foreign Countries $3.00
"SANDARA"
327 E Street, Boston 27, Mass.

KAINA 5 CENTAI.

No. 29 — So. Boston, Mass., Liepos (July) 21 d. 1921 m. — Metai VIII

Lenkai Ruošiasi ant Lietuvos

LIETUVA ATMETA LENKŲ PASIULYMĄ.

Lietuvai jau Paskirtas Konsulas Clement Edwards

LENKAI SUSITARIA SU BOLŠEVIKAIS.

Pabaltjurio Vast. Konvencija

RINKIMAI KAUNE.

LENKAI RUOŠIASI ANT LIETUVOS.

LONDONAS, liepos 18 d. Iš Varšavos pranešama laikraščiui Times, kad Lenkija įteikė Tautų atstovams notą, reikalaujančią, kad Kauno valdžia liautųsi darius pašiepimus lenkams. Lietuvos Steigiamojo Seimo lenkų atstovai buvo padavę Tautų Lygai prašymą, kad priverstų Lietuvą pagerbti lenkus, ir kad po tam kiti St. Seimo atstovai taip elgiasi su lenkų atstovais, kad tie turėję rezignuoti.

Times korespondentas iš Kauno praneša, kad laukiama iš lenkų greito užpuolimo su tikslu ižimti visą Lietuvą.

LIETUVA ATMETA LENKŲ PASIULYMĄ.

GENEVA, liepos 17 d. Lietuvos delegacija pranešė Tautų Lygai, kad lietuviai negalės dalyvauti lietuvių ir lenkų konferencijoje, kuri šiandie turi prasidėti Briusselyje. Bet jie pareiškė, kad lietuviai duos atsakymą už kelių dienų. Kadangi laukiama, kad tame atsakyme bus atmetimas kompromiso, kurį tautų tarybą patvirtino, tai Tautų Lyga jau įgavo nuomonę, kad lietuviai kas kartas mažiau nori tartis su lenkais.

KONSULAS LIETUVAI.

WASHINGTON, D. C., VII, 13 d. Sulig pranešimo S. V. Valstybės Departamento Amerikos konsulas Kaune paskirtas iš Paryžiaus generalio konsulato p. Clement Edwards, vice konsulu p. Charles Heisler. Abudu netrukus vyksta Kaunan. Lietuvos atstovas Amerikoje gerb. V. V. Čarneckis pažadėjo, kad musų valdžia padės surasti konsultatui butą. **Liet. Inf. Biuras.**

LENKAI SUSITARIA SU BOLŠEVIKAIS.

LONDONAS, liepos 18 d. Telegrama iš Varšavos praneša, kad neužilgo lenkai ir rusai siųs vieni kitiems diplomatinius atstovus. Lenkai tik laukia notos nuo Čičerino, rusų užsienių ministerio. Lenkai taipgi mano siųsti savo atstovą į Charkovą pas ukrainiečių sovietų valdžią.

IŠKILMĖS GELEŽINKELIO ATIDARYME.

Biržuose, š. m. birželio 24 d. įvyko iškilmės del atidarymo pirmojo jau savomis spėkomis pastatyto geležingelio tarp Pasvalio ir Biržų. Iškilmėse dalyvavo ministeris pirmininkas ir dabar eiras susiekimo ministerio pareigas d-ras Grinius, Vidaus reikalų ministeris p. Skipitis ir finansų, prekybos ir pramonės vice-ministeris p. Dobkevičius. Šitas geležinkelis jungia vieną turtingiausiųjų Biržų apylinkę su Šiauliais ir per Šiaulius su visa Lietuva.

Lietuvos Informacijų Biuras. 1921, VII, 16 d.

RINKIMAI KAUNE

Jau paaiškėjo rinkimų į Kauno miesto Tarybą rezultatai. Sulig tautybės paskirstoma taip:

Lietuvių	19	atstovų
Lenkų	17	"
Žydų	14	"
Vokiečių	3	"
Rusų	2	"

Per pereitų metų rinkimus lietuviai ten buvo gavę tiktai 9 atstovus.

Lietuvos Informacijų Biuras. VII., 16 d.

LIETUVOS, LATVIJOS IR VOKIETIJOS GELEŽINKELIAI.

KAUNAS, VII. 15 d. (Elta). Geležinkelių Konferencija jau pasibaigė. Rezultate pasirašyta trijų valstybių atsovų: Lietuvos, Latvijos ir Vokietijos. Tokios konvencijos sudarymas žymiai pagerins ir pagreitins prėkybinius santikius tarp pasirašiusių valstybių. Iki spalio mėn. rengiama yra šioje srityje pilnesnė konvencija.

Lietuvos Informacijų Biuras. VII. 16 d.

KLAIDINGA ŽINIA.

"Elta" įgaliota pareikšti: "Associated Press" 1921 m., balandžio mėn. 15 d. pranešė laikraščiams (žiur. "New York Times" š. m. valandžio 17 d.) buk Lietuvos ministeris pirmininkas d-ras Grinius jų korespondentui pareiškęs, kuo į Briukselį keliaujantieji musų deleagtai pasiulys sudarytyi nepriklausomą valdžią Vilniaus teritorijoje iš ministerių ir parlamento pačių žmonių išrinkto; šis parlamentas vėliau teisingai nuspręstų, ar Vilnius priderės prie Lietuvos, ar Lenkijos. Bile išrišimas užganėdins, jeigu tik tai bus tikras žmonių valios pareiškimas."

D-ras Grinius niekam ir niekuomet taip nesakė. Korespondentas, matyt, d-ro Griniaus nesuprato, nes buvo kalbėtasi per vertėją. Nurodytas čia tikslas yra priešingas ir ministerių kabineto ir d-ro Griniaus asmeniniam nusistatymui.

Lietuvos Informacijų Biuras. VII. 16 d.

PABALTJURIO VALSTIJŲ KONVENCIJA.

KAUNAS, VII, 15 d. (Elta). Lietuvos, Latvijos ir Estonijos užsienių reikalų ministerių konferencija Rygoje tęsėsi dvi dieni. Nustatyta Pabaltjurio Valstybių Sąjungos pamatai. Visų trijų valstybių pasirašyta eilė konvencijų. Be to yra pasirašyta tarp betarpių kaimynų ir atstovų konvencijų, liečiančių vietos reikalus. Sąjungos pamatai apima: politinę, ekonominę ir apsigynimo srytį. Sekantis užsienių reikalų ministerių suvažiavimas bus už dviejų mėnesių. Už sąvaitės nustatyta Pabaltjurio valstybių finansų ir pramonės ministerių suvažiavimas.

Lietuvos Informacijų Biuras. VII. 16 d.

GELEŽINKELIŲ KONFERENCIJA.

KAUNAS, VII, 13 d. (Elta). Vakar prasidėjo Kaune lietuvių, latvių ir vokiečių geležinkelių konferencija, kad nustačius vagonų keitimosi tarp tų valstybių sąlygas. **Liet. Inf. Biuras.** 1921 m., VII, 13 d.

ATSISAUKIMAS Į LIETUVIŲ VISUOMENĘ,

Kas gyvas stokite Lietuvai gelbėti.

Mes žemiau pasirašę liepos 27 d. š. m. sudarytas Amerikos lietuvių visuomenės komitetas, Lietuvos Laisvės Paskolos kelti, šiuomi atsišaukiame į įvairias kolionijas, draugijas, kuopas ir į pavienius, kviesdami darban Lietuvai pagelbėti.

Mes šiuomi norime jums priminti jusų pakartotinus pareiškimus, jog nenuleisite rankų iki Vilnius nebus paliuosuotas ir iki jusų parama Lietuvai toliaus bus reikalinga. Taipgi Vilnius, ol kas dar priešo rankose tebėra, dar musų amžini priešai tebeslankioja Lietuvos pasieniais, todel aiškiai galite matyti, jog jsų parama Lietuvai dar yra reikalinga. Apie Vilniaus atvadavimą mažiausios abejonės nėra ir buti pas lietuvį negali, vien tik laiko klausimas tėra. Tą laiką galime paskubinti energingiaus Lietuvai pagelbon stodami.

Liepos 27 d. įvykusiame Paskolos Komiteto organizatyviame posėdyje, svarstėm kuomi šiuo tarpu butų galima geriausia ir greičiausia Lietuvai pagelbėti. Pasitarus su Lietuvos atstovu gerb. Čarneckiu ir su Finansų, Prekybos ir Pramonės Ministerijos įgaliotiniu gerb. Dr.J. Bielskis, ir paaiškėjus, jog Lietuvos valdžios noru yra, kad Laisvės askolą iki dviejų milijonų dolerių davaryti, priėjom prie išvados, jog sukėlimas daugiaus paskolos šiuo tarpu yra vienas iš geriausių priemonių Laisvės paskolą iki dviejų militiškas pareigas atlikti. Nusprendėm padaryti trumpą, bet smarkų paskolos vajų, pradedant rugpiučio pirmą dieną, š. m. Užsibrėžėm sukelt bent tris šimtus tukstančių dolerių. Taigi kviečiame ir raginame visas paskolos stotis, visas organizacijas ir pavienius kuoveikiausia prie vajaus rengtis. Daugelis draugijų dabar laiko savo metinius arba pusmetinius susirinkimus, prie tos progos prašome pasvarstyti apie įsigyjimą daugiaus Laisvės Paskolos Bonų ir taipgi kuomi daugiaus galėtumete vietinei paskolos stočiai laike vaius pagelbėti. Paskolos stočių valdybos privalo į draugijų posėdžius atsilankyti ir dėti visas pastangas, kad draugiją darban prikvietus. Kur nėra kaskolos stoties, ten tuoj privalo buti sudaryta. Tokioje kolionijoje ėsanti draugija arba draugijos, arba artimiausioje kolionijoje ėsančios paskolos stotės priedermė yra tokioje kolionijoje paskolos stotį sudaryti.

Nors tris šimtus tukstančių padalinus ant visų stočių, labai maža kvota kiekvienai pripuls, bet pakartojame, jog prie darbo reikia gerai prisirengti, nes tik prisirengę savo pareigas tinkamai atlikti tegalėsim.

Broliai ir seseris, lietuviai supratame, jog smarkių raginimų jums nereikia, nes tai yra kvietimas prie Lietuvos valstybės darbo, prie pilietiškų pareigų pildymo. Vienok tas pareigas jums primindami, norime jums aiskiai perstatyti, jog nežiurint į Amerikos lietuvių atsinešimą, Lietuvos teisės bus apginamos, Vilnius bus atvaduotas. Lietuvos kariuomenė yra pasirengusi prie didžiausio pasiaukavimo, laikui priėjus stos žutbutinėn kovon ir užduos priešui mirtiną smugį. Suprantama, tuomet prisieitų sunkią auką padėti — daugelis Lietuvos jaunikaičių paguldytų savo galvas už Lietuvos laisvę... Tokios aukos yra išvengtinos — Amerikos lietuviai tą gali padaryti remdami laisvės paskolą. Kiekvienas Lietuvos Laisvės Paskolos Bonas yra stipriu smugiu Lietuvos priešui. Juo daugiau išplatinama Laisvės Paskolos Bonų, tuo daugiaus smugių Lietuvos priešams užduodama. Juo daugiaus tokių smugių bus priešams užduodama, tuo daugiaus Lietuvos jaunikaičių gyvybių bus išgelbėta ir tuo greičiaus pavergtos Lietuvos dalįs bus atvaduotos.

Tad kuoveikiausia stokime darban. Kur paskolos stotis yra pakrikusios arba, kur jų visai nėra, tokiose kolionijose esanti draugija arba draugijos, arba net ir šiaip veiklesni pavieniai žmonės privalo tuojaus susižinoti su Misijos raštine, iš kur bus pagelbėta paskolos steotį sudaryti. Visais reikalais reikia kreiptis adresuojant:

Representative of Lithuania,
370 Seventh Ave.,
New York, N. Y.

Lietuvos Paskolos Komitetas:
Kun. J. Kaulakis,
J. Tareila,
A. Staknys,
J. Grinius,
J. Šaliunas,
A. B. Strimaitis,
J. P. Mačiulis,
Adv. F. J. Bagočius,
J. Viskontas.

Dar vieną narį A. L. R. K. Federacija paskirs.

Ačiu už Darbus!

DĖLEI PAVOGTŲ ARBA KITAIP DINGUSIŲ BONŲ.

Nuo pradžios bonų pardavinėjimo iki šiam laikui, kai-kuriems bonų savininkams yra pasitaikę nelaimių — iš namų arba neatsargiai kišeniuje laikomą boną kas nors pavogė, arba kitaip kaip bonas yra dingęs. Tokie nelaimės ištikti žmonės, po prisėga pas notaro sudaryta ir paskolos stoties valdybos užliudyti raštu atsišaukė Lietuvos Misijon, pranešdami apie savo nelaimę. Taigi čia paduodame sąrašą ir numerius dingusių arba neteisėtų įgytų bonų ir šiuomi skelbiame, jog už šiuos pavogtus arba neteisėtai įgytus bonus nuošimčiai nebus išmokami. Tokie bonai bus konfiskuojami, o tokį boną turintis žmogus bus traukiamas atsakomybėn, nebent tokie žmonės arba toksai žmogus pasiskubins su Lietuvos Misija arba per Misijos tarpininkystę su bono savininku atsiteisti.

Pavogti L. L. P. Bonai yra sekančiais numeriai: Po šimtą dolerių bonai: B01072-B04435. Po penkesdešimts dolerių bonai: A00769 - A02892 - A00291 - A-02205 - A04244 - A10544 - A-18361 - A14164 - A18927 - A-01335 - A16522 - A11701 - A-18919 - A17051 - A17052.

Sekanti yra neteisėtai įgyti: Po penkesdešimts dolerių bonai: A01087 - A05719 - A05720 - A08418.

Pamesti bonai yra sekanti: Po šimtą dolerių bonai: B01870-B00042 - B01600 - B 05631.

Po penkesdešimts dolerių bonai: A15114 - A07766 - A00236-A10544.

Šis sąrašas yra pasiųstas Lietuvos valdžiai ir bus visur tėmyta, kad nei nuošimčių, nei sumą už šiuos bonus niekas negautų.

Pakartojame, jog čia surašyta L. L. P. Bonai yra bevertės ir bus konfiskuoti, nebent juos arba bent kurį iš jų turintis su Lietuvos Misija pilnai atsiskaitys.

Lietuvos Finansų Misija,
Paskolos Skyrius,
370 Seventh Ave.,
New York City.

REIKALAUJA PALEISTI SEIMĄ.

VARŠAVA, VI—14. (Elta). Radio pranešimu Varšavoje lenkų "Wyzwoliene" (Išsiliuosavimas) partija mitinge pareikalavo tuoj tuojau paleisti Seimą.

A.L.T.S. REIKALAI

NAUJI NARIAI ĮSTOJO
Į A. L. T. SANDARĄ.

Prie 16 kp., Worcester, Mass.:
William Kuslew,
Pranas Domikaitis,
Antanas Šolis.

Prie 38 kp., Paterson, N. J.:
Bronislovas Felkauskas.

Prie 62 kp., Braddock, Pa.:
Mykolas Milutis,
Jurgis Balčikonis,
Antanas Balčikonis,
Vladislovas Skrobis.

Prie 64 kp., Binghamton, N. Y.:
Pranas Heckis.

Prie 65 kp., Scranton, Pa.:
Stasys Vaitkus.

Ar matėte kas tokį "Sandaros" numerį, kuriame nebuvo garsinama nauji nariai, įstojanti į A. L. T. Sandarą prie 16 kp?

IR VEL NAUJA KUOPA!

Liepos 8 d. P. J. žiurio prakalbose likos suorganizuota nauja A. L. T. Sandaros 66 kp., Rumford, Me.

Prie šios naujos kuopos įstojo sekanti tėvynainiai:
Antanas Malauskas,
Jonas Kaulaičia,
Juozas Degutis,
Kazys Jankauskas,
Juozas Bakšas,
Pranas Taleikis.

Šisai naujos kuopos susiorganizavimas aiškiai parodo, jog amerikiečiai lietuviai suprato, kas tai yra Sandara, ir kokie jos siekiai. Nes šiandienis amerikiečių klerikalų žygis, kurie už suaukautus katalikų pinigus į "Tautos Fondą" remia Lietuvos klerikalus, kurie stengiasi, kad Lietuvos dvarininkams butų atlyginta už jų užgrobtus dvarus, kad kunigams prie bažnyčių taipgi butų įsteigti dvarai, o paprastas bežemis, kaip iki šiolai, taip ir ant toliaus kad liktų kitų vergas. Va tai tą permatydami amerikiečiai lietuviai šiandie su pasibiaurėjimu ir šalinasi nuo tų klerikalų-apgavikų, kurie iki šiolai čiulpia iš jų sunkiai užprakaituotus centus, o dabar už jų pačių pinigus nori surengti vergiją, o lenkų dvarininkams rojų Lietuvoje. Šiandie yra pareiga kiekvieno amerikiečio kataliko rimtai atsižvelgti į šį klausimą ir nieko nelaukus stoti į eilę progresyvių žmonių, kurie atvirai ir teisingai kovoja už pilną Lietuvos laisvę ir prieš visus lenkų dvarininkų šalininkus.

K. J. PAULAUSKAS,
"Sandaros" Sekr.-Adm.

Protokolas

A. L. T. Sandaros Centro Valdybos pusmetinio posėdžio, laikyto liepos 2 d., 1921 m., Sandaros svetainėje, 327 E St. S. Boston, Mass.

Posėdin atvyko sekanti C. V. nariai: pirm. P. J. žiuris, sekr. K. J. Paulauskas, ižd. K. Pratapas, ižd. glob. F. žiuris, kontrolės kom. narys S. Mockus, "Sandaros" redaktorius gerb. V. J. Šliakys.

Kuopų atstovai: nuo 7 kp. So. Boston, Mass: V. P. Jankauskas, J. Lekys; nuo 33 kp., Norwood, Mass. J. Pėža; nuo 40 kp., W. Lynn, Mass.: P. Bolys, K. Sirbikas. Svečiai: Dr. D. Alseika, S. Jokubauskas, A. Matulis, P. Apšiega, K. žibikas, P. Juodis.

Posėdį atidarė Centro pirm. P. J. žiuris 3:30 po pietų.

1) Skaitytas protokolas iš buvusio sausio 1 d., š. m. C. V. posėdžio, iš kurio pasirodė, jog tame posėdyje buvo padarytos permainos administr., t. y., buvusio adm. M. J. Damijonaičio priimta rezoliucija, o jo vieton užtvirtintas K. J. Paulauskas. Protokolas priimtas.

2) Sekr.-adm. išduoda pusmetinį raportą, iš kurio pasirodo, jog per šį pusmetį susiorganizavo PENKIOS naujos kuopos ir organizacija padidėjo virš dviem šimtais narių. Raportas priimtas.

3) Pakeltas klausimas dėlei palaikymo artimų ryšių su progresyvėms partijoms Lietuvoje. Dr. D. Alseika paaiškina apie visų partijų pakraipas ir pataria Sandarai kodaugiausiai susiartinti su Valstiečių Sąjunga. Čion likos patvirtintas buvusio Seimo nutarimas, kad palaikyti koartimiausius ryšius su Valstiečių Sąjunga.

4) Nutarta visomis išgalėmis remti užbaigimą Dr. D. Alseikos maršruto, dėlei sukėlimo reikalingo kapitalo akcijinei "Varpo" Bendrovei.

5) Nutarta pradėti agitaciją už Sandaros Fondą, kuris buvo įsteigtas buvusiame Sandaros Seime.

6) Skaitymas laiškų. Laiškas su karštu pasveikinimu ir gerais linkėjimais nuo Centro vice-pirm. P. Jaro. Pasveikinimo laiškas nuo 35 kp., Racine, Wis. Laiškas nuo 29 kp., Detroit, Mich. Laiškuose pakeltas klausimas, kaip Sandaros kuopos privalo atsinešti į dabartinę Lietuvos Misiją, jeigu jai vadovaus Mastauskas. Trumpai apkalbėjus pasirodė, jog tulas laikas atgal, p. Mastauskas, per amerikiečių lietuvių klerikalų laikraščius yra išsireiškęs už Lietuvos-Lenkijos uniją,kas yra didžiausias įžeidimas lietuvių tautos. Šiame reikale jokio nutarimo nedaryta, viskas palikta Centro Valdybai, su pastaba, kad kuopos šiame klausime sektų Centro Valdybos ir organo žygius.

7) Nutarta išnešti protesto rezoliuciją prieš sujungimą bažnyčios su valstybe, ir taipgi kad už atimtas dvarų žemes, kurias Lietuvos bežemiai per šimtmečius laistė savo kruvinu prakaitu, nebutų mokama. Taipgi nutarta atkreipti kuopų domą į šį klausimą, ir kad pirmuose savo susirinkimuose išneštų protesto rezoliucijas šiame reikale.

8) Nutartea kreiptis į Apšvietos komisiją, kad kaip galima greičiausiai pagamintų prelekcijų iš dabartinio momento, kad rudenį, orui pradedant atvėsti, kuopos galėtų rengti vakarus. Tuomi posėdis užsibaigė 7:30 v. vakare.

K. J. PAULAUSKAS,
A. L. T. Sandaros Sekr.

KUOPŲ VIRŠININKAMS.

Kai-kurių kuopų viršininkai kreipiasi Centran, kad Centras parupintų išleisti dienotvarkį susirinkimams laikyti. Tad čion mėgįsiu maž-daug nurodyti susirinkimų tvarką, kurios kuopų viršininkai malonės prisilaikyti iki busimo seimo.

Susirinkimo Dienotvarkis.

1) **Susirinkimo atidarymas.** Pirmininkas atidarydamas susirinkimą paaiškina susirinkimo tikslą ir svarbesnius punktus, kas bus apkalbama.

2) **Narių priėmimas.** Čia buna priimami ir užtvirtinami nauji nariai, kad jie turėtų pilną sprendžiamą balsą visuose susirinkimo klausimuose.

3) **Skaitymas protokolo.** Protokolų raštininkas perskaito protokolą iš buvusio susirinkimo, ir tuo pačiu laiku buna protokolo priėmimo svarstymas,jeigu pasirodo, kad viskas yra užrašyta, kas buvo nutarta, tai prot. liekasi priimtas vienbalsiai, o jeigu kas buna praleista, tai buna priimtas su pataisymu.

4) **Kp. Valdybos Raportas.** a) pirmininkas praneša apie visą savo veikimą, jeigu ką yra veikę varde kuopos; b) pirm. pagelb. praneša, ar pildė visas pareigas, kokios jam buvo įsakytos nuo pirmininko; c) protokolų raštininkas praneša, ar yra parašęs laiškus, jeigu buvusio susirinkimo buvo nutarta, ir taipgi praneša, jeigu kokius laiškus yra iš kur gavęs; d) finansų raštininkas praneša apie narių stovį su mėnesinėmis mokestimis, kiek yra užsimokėjusių ir kiek atsilikusių su mokestimis, (tuo pačiu laiku buna apkalbama apie neužsimokėjusius narius, ar juos palieka ant toliau, ar suspenduoja). Taipgi praneša, kiek kokių mokesčių įėjo per pereitą mėnesį, kiek likos pasiųsta Centran ir kiek kuopai pasiliko; c) iždininkas praneša, kiek kam yra išmokėta ir ar sutinka su finansų raštininko apyskaita.

4) **Komisijų raportai.** Čia išduoda raportus paeiliui visos veikiančios komisijos, kokias kuopa yra išrinkus kaip va: parengimų ir t. t.

5) **Skaitymas laiškų.** Čia protokolų raštininkas perskaito paeiliui visus laiškus, kurie buna apkalbami, ar priimti, ar atmesti.

6) **Neužbaigti reikalai.** Buna apkalbami visi reikalai, kurie likos neužbaigti pareitame susirinkime.

7) **Nauji įnešimai.** Daroma nauji įnešimai dėlei labo kuopos ir visos organizacijos.

8) Užbaigus visus tarimus, susirinkimą pirmininkas uždaro.

Jeigu šio dienotvarkio kuopos laikysis, tai visi kuopų reikalai bus geroje tvarkoje ir nebus jokių suiručių.

Gi busimas Sandaros seimas galės parengti tam tikrus dienotvarkius ir išleisti juos knygutėje.

K. J. PAULAUSKAS,
Sandaros Sekr.-Adm.

MASS. SANDARIEČIŲ IŠVAŽIAVIMAS.

Jau buvo "Sandaroje" rašyta, kad sandariečių išvažiavimas liepos 4 d. puikiai pavyko. Gi šiandie norėtųsi tarti plačiau kelis žodžius, kokis tas išvažiavimas buvo.

Prieš išvažiavimo dieną per visą savaitę lijo didelis lietus ir jau rengėjai buvo nupuolę dvasioje, kad visas jųjų triusas prie surengimo bus veltui. Bet ant laimės, subatoje, liepos 2 d., po pietų, iš po ilgo lietaus pasirodė saulutė, kas liudyjo, kad išvažiavimas galės įvykti. Gi sulaukus nedėlios jau buvo oras labai gražus ir visur buvo girdėtis kalbant apie sandariečių išvažiavimą. Panedėlio rytą lietuvių centre, So. Bostone matėsi koks nepaprastas žmonių judėjimas. Apie 10 val. ryte, palei "Sandaros" spaustuvę, Broadway ir E Sts., pradėjo rinktis didelė žmonių minia, užblakavo "Sandaros" administraciją, kad gauti tikietus ant specialių karų, kurie apie 10-tą val. išveš į pikniką. Kadangi, kaip minėjau, lietus gaišino visą savaitę, tai iš kalno tikietus nebuvo galima parduoti ir So. Bostono sandariečiai paėmė tik du specialius karus. Bet sulaukus paskutinės valandos buvo tokis reikalavimas tikietų, kad butų buvę pilni net keturi karai.

10 val. štai ateina trįs specialiai karai: vienas M. ir D. Dr-jai "Gabijai," du sandariečiams. Akimirksnyje trįs karai kimštinai prisigrudo, ir dar daugelis turėjo liktis ir važiuoti vėliaus kitais karais. Keliu važiuojant pas visus buvo didelis gyvumas. "Gabijiečiai" su savo dailės tėvu kompozitorium Miku Petrausku, visu keliu važiuodami dainavo.

Apie 1-mą val. štai ir privažiavome Framingham, kuriame dėlei prasikeitimo musų karai turėjo luktelėti apie 10 minutų. Čia gerb. M. Petrauskas su gabijiečiais užtraukė porą dainelių, kas Framinghamo gyventojų atkraipė domę ir visi su žingeidumu sustoję klausėsi.

Privažiavus Waushakun. parko vartų, pasimatė didelės Lietuvos ir Amerikos, vėliavos. Čia dar pirmu kartu toje parkoje užplevėsavo Lietuvos trispalvė vėliava, į kurią vietos amerikonai žiurėdami gyrė, kad yra labai graži. Parke buvo jau didelis skaitlius tautiečių, suvažiavusių iš apielinkių kolionijų, vieni sustoję bureliais šnekučiavosi, kiti vaišinosi skaniais užkandžiais ir gėrimais, treti puikiai muzikai griežiant, puikioje vasarinėje svetainėje ant ežero kranto šoko įvairius šokius.

Taip linksmai ir žavėjančiai slinko liepos 4-tos dienos šventė. Apie 4-tą val., apskričio vice-pirm., A. J. Gotautas praneša svečiams, kad prasidės programas, kurio didelę dalį išpildys Muzikos ir Dramos Dr-jos "Gabijos" choras, vedamas kompozitoriaus Miko Petrausko. Tuo visi svečiai pradėjo rinktis į svetainę, kad išgirsti puikiai skambančių dainelių. Visų pirmausiai gerb. kompobitorius Mikas Petrauskas su savo gabijiečiais grausmingai užtraukė Lietuvos himną, — "Lietuva Tėvynė Musų." Šisai himno sugiedojimas klausytojuose sukėlė didelį entuziazmą, nes užbaigus pasipylė gausųs aplodismentai. Taipgi ir eilės sugiedojo dar sekančias dainas: "Matuš Motuše," "Per girę girelę," "Gegužinės Dainą" ir iš operos "Pirmosios Gegužės": "Darbininkų Maršas," "Jungkimės" ir "Mus Jaunimas". Dainos yra neapsakomai puikios, na, o gabijiečiai su savo gerb. vadu gražiausiai sugiedojo, kas paliko klausytojuose nemirtiną įspudį. Garbė "Gabijos" Dr-jai ir gerb. komp. M. Petrauskui!

Po dainų buvo girdėtis iš daugelio išsireiškimai, kad tai dar pirmą kartą girdėjo tokias puikias dainas ir taip puikiai sudainuojant. Po dainų kalbėjo Sandaros Centro pirmininkas, P. J. žiuris, kuris nurodė Sandaros svarbą, kokią rolę ji šiandie loįia lietuvių gyvenime; taipgi nurodė kelis musų lietuvių klerikališkų-kunigų žygius, kurie už surinktus "Tautos Fondo" pinigus remia Lietuvoje savo šalininkus, kurie gina lenkų dvarininkų reikalus, ir jog šiandie kiekvieno lietuvio pareiga dėtis prie progresyvių organizacijų ir tuomi užkirsti kelią klerikalų sauvaliavimams.

Žodžiu sakant, piknikas pavyko kogeriausia, nepridarė jokių triukšmų ir visi linksmai laiką praleido. Taipgi ir didelę paramą suteikė organizacijai: netik kad parėmė su spaudos darbais ir apgarsinimais apie $200.00, bet dar ir auką suteikia $200.00 dėlei spaustuvės skolų išmokėjimo. Varde Amerikos Tautinės Sandaros tariu širdingai ačiu M. D. D. "Gabijai" su M. Petrausku priesakyje, už taip puikų programą, taipgi ir visiems darbininkams, kurie tą dieną padėjo daug triuso, pasidarbuodami priėmimui tukstančių svečių. Taipgi linkėtina kitų kolonijų sandariečiams paimti pavyzdį nuo Mass. sandariečių ir taip prakilniai darbuotis dėlei musų garbingos organizacijos A. L. T. Sandaros labo.

K. J. PAULAUSKAS.

VILNIJOJ.

Tai buvo prie kalėdas. Musų pulkas stovėjo fronte, o mes atsarginės dalys buvome kaime A. Smarkus vėjas per visą dieną švaistėsi po laukus, maišydamas žemes su sniegu. Buvo pavakaris. Saulutė stovėjo visai jau ant medžių viršunių, siųsdama paskutinius savo atsisveikinimo spindulius, ir pati pradėjo palengvėle slėptis už girių... Sėdėjau gryčioje ir per langą gerėjaus, taip gailia, žiemos saulute. Širdis kažko troško, ilgėjosi ir nerimo... Gryčioje darėsi kas kartas tamsiau, bet darbo nebuvo, todel ir su žiburiu nesiskubinau. Namų šeimininkas paklausus atsakinėdavo lietuviškai, bet tarp savęs kalbėjosi kaž-kokiu lenkišku žargonu. Žodžiu sakant, draugija buvo nevisai maloni, bet tarnystė vertė sėdėti gryčioje, nesugaudant to, kas kam patinka... Aš nors ir nesenai dar čia gyvenu, tačiau jau buvau pastebėjęs, kad šeimininkai manęs kaž-ko vengia, tik retkarčiais pažvelgdami kaip į nepažįstamą svečią. Daryti nebuvo kas, išeiti negalėjau, sėdėjau nuobodžio apimtas ir širdyje keikiau savo nepavydėtiną padėtį... Tuo tarpu šeimyna rinkosi gryčion prie vakarienės, užsižiebdami mažą kaip vilko akį žiburėlį. Atėjo ir man mintis ką nors parašyti. Užsidegiau žvakę; kol aš baigiau rašęs, tai jie jau buvo po vakarienės ir darbavosi, kas vijo, verpė, mesgė ir t. t. Besiknisdamas savo daiktuose, radau knygą, rodosi, Lazdynų Pėlėdos raštus... Sumaniau sužinoti, ar jie klausysis, ką aš skaitysiu, ar ne? Ir nors seniai jau buvau perskaitęs, vėl pradėjau... Iš pradžių klausėsi nuo tolo, bet vėliau kiti net darbą padėję su pasitenkinimu klausėsi... Kada pabaigiau, tai visi buvo nustebę, o motina mačiau net ašaras šluostėsi. Paprašė mane dar paskaityti... Man tai labai patiko, ir jeigu aš pirma neprašytas pradėjau, tai dabar su mielu noru skaičiau visą vakarą... Žvilkterėjęs matydavau, kaip jie gaudė mano žodžius... Kai ką paaiškinti prašė, aš gi aiškindavau kiek tai buvo mano galioje... Beskaitydamas pajutau, kad jau akis merkiasi, vos pabaigiau apysaką. Jie mane klausė, ar dar skaitysi? Pasakiau, kad gerklė išdžiuvo ir miego panorėjau... Šeimininkė atnešė stiklinę pieno, ir gulant net dvi pagalves siulė... Dėkavojau už nuoširdumą ir patsai savyje stebėjausi tokia greita atmaina... Jie visi ilgai poteriavo, o guldami vėl stebėjosi, kad pas mus esama tokių gražių apysakėlių. Pasisakė, kaip jiems lenkai mus atvaizdavę buvo, kad jie be reikalo nė žodžio pratarti nedrįso... Širdyje jaučiau neapykantą tų, kurie save beteisindami kitus nereikalingai šmeižia... Jau senai visi sumigo, tik aš, sunkių minčių apimtas, varčiausi lovoje niekaip negalėdamas nurimti... Galvon slinko visokios mintys ir aš žiurėjau į langą, kuriame, laikas nuo laiko pasirodydavo mėnulis savo mirgančia šviesele. Gryčios oras mane troškino, o širdis degė neapsakomu ilgėsiu... Už lango šniokštė vėjo judinami, nudžiuvę, pasieniais išsikarstę vijokliai. Man vis rodėsi, kad kas tai baladojasi į kuris, prašosi sušilti... Buvo jau nebetoli aušra, kada aš nuvargęs užmigau. Nuo tos dienos prasidėjo beveik kaip ir pakenčiamas gyvenimas. Mane jie laikė kaip saviškį, nieko nuo manęs neslėpdami. Vakarais daug dar ką aš jiems skaičiau ir žodžiais aiškinau musų su lenkais karo priežastį... Linksmai paleidau čia Kučias ir Kalėdas... Prie naujus metus mus pamainė kito pulko dalys. Mačiau, jie manęs gailėjosi neteksią, o aš irgi jau buvau pradėjęs priprasti prie jų vargingo gyvenimo. Matutė senelė net apsiverkė išleisdama, vis klausė, ar greit sugrįšiąs.

Šimkus.

Apleistame dvare...

Dar tiktai vasario pabaiga, o saulutė taip meiliai per dieną šypsosi. Paukšteliai pajutę stebukligą saulutės žvilgėsį, buvo jau bepradedą čiulbėti... Nė nepajutau, kaip diena prabėgo. Priėjęs prie lango pamačiau saulutę visai jau vkaruose. Dar maža valandėlė ir jau pasislėpė už girios nešdamos su savim savo malonią šviesą. Kambaryje buvau aš vienas, taigi nekliudomas galėjau mąstyti. Man buvo gaila taip greit prabėgusio niekuomet nebesugrąžinamo laiko... Sąžinė nedavė man ramybės, vis primindama dar vieną be naudos praėjusią mano gyvenimo dieną... Senai jau visi miegojo, kada aš, baigęs skaityti, išėjau prasivėdinti... Mėnulis augštai pakilęs žvalgėsi po apylinkę. Man taip viskas čia patiko, tik gaila, kad taip užmiršta ir apleista... Rumas stovėjo apmiręs, be durių ir langų, o puikiame sode voliojosi išvarstytos stovylos ir liudnai linguodamas medžių šakomis dejavo sodnas, atsimindamas savo meilųjį, skaistųjį nebesugrąžinamąjį gyvenimą... Aplinkui matėsi viskas su skoniu buta pataisyta, tik dabar tuščia ir nejauku. Nuo rumo vedė sodnan, gražiai apsodintas mirtomis ir erškėtrožių kerais takelis... Dideliame sodne buvo daugybė visokiausių musų ir užsienio medžių, kuriuos puošė didybės pilni senukai šimtmečiai ąžuolai... Negalėjau susilaikyti, kaž-kas traukte traukė gilyn į sodną, ir aš be tikslo ėjau... Ką butų pamanę žmonės apie manę—nežinau, nes buvau lengvokai apsirengęs ir be kepurės, o buvo gana šaltoka naktis. Apėjau dairydamos beveik visą sodną ir radęs labai storą nukirsto medžio kamieną prisėdau. Tyla viešpatavo aplinkui, tik žvaigždės, mažutės, gražutės danguje mirgėjo, ir mėnulis matydamas vidunaktyj mane be keputės sodne ironingai šypsojos... Staiga paputė vėjalis, sušlamėjo medžiai, sudejavo, sugaudė sodnas, o vėjelis nugirdęs jų skundas, pagavo ir nešė tolyn... Klausiaus it apmiręs kaip gailiai skundėsi aplinkiniai medžiai, savo senajam valdonui, šimtamečiam ąžuolui... Sujudo, sušlamėjo savo nuogomis šakomis ąžuolas ir ramindadas prabilo: "Neverkite, neaimanuokite, jau baigiasi jusų vargai, jau greit išaus gerasis pavasarėlis, papus švelnutis vėjelis, sušildys skaisčioji saulutė, palaistys gaivinantis lietutis, ir vėl atgysite, vėl žaliuosite, kaip žaliovote!.. Nutilo medžiai, tik linko, glaudėsi arčiau prie senojo ąžuolo. Tasai gi didysai valdonas stovėjo it tėvas rankas ištiesęs, laimindamas savo numylėtus vaikelius. Tik kaž-kas suriko-suriko, nusikvatojo... Pašokau, per nugarą nubėgo šiurpuliai. Medyje suplasnojo didelis paukštis. Tai apuokas medžioti iš lizdo išskrido... Pasijutau sušalęs ir nebesiklausydamas ilgesnio medžių skundo ėjau į rumą, dar vis girdėdamas nejaukų apuoko rėkavimą. Prie rumo stabtelėjęs, girdėjau, toli zuikiai aukščiavo, o aukštai padangėse, taip pat, meiliai šypsodamos, nesustabdomai plaukė mėnulis.

Šimkus.

("Karys").

SANDARIEČIAI PLATINKITE SAVO ORGANĄ "SANDARĄ" IR UŽRAŠYKITE SAVO GIMINĖMS LIETUVON.

Karui Siaučiant

Bočių Atmintojas

(Tąsa).

Paskui pradėjo kristi arčiau musų, viena puolė palei perkasą. Iš tolo žiurint atrodė puikus reginys, bet kuomet prasidėjo arčiau, baimę pajutau savyje. Radęs šrapnelio puodelę nuo Jurgiškio kalnelio nulipau, suprasdamas, kad jos ir čionai apsilanko ir gali pasveikinti mane. Už kelių minučių pastebėjau jų puolimą už Kartuvių kalnelio, iš kurio pradėjo bėgti rusai ir vos jiems išbėgus ant kalnelio vokiečiai pamatę atidarė smarkesnę ugnį, po jais, ir mačiau, kaip nuo vienos šrapnelės krito du rusu ir paskui pradėjus sklaidyties į šalis, nuo kitos puolė vienas, bet daugiau žiurėti nebuvo kada, kuomet pradėjo šviesti palei mus ir su strioku ėmėme drauge su kareiviais bėgti iš užpakalio vokiečių šrapnelių lydimi. Baimės įvarė ir tą dieną, 16 d. gegužės m. niekad neužmiršiu. Pabėgus iš miškelio sustojome ir pargrįžome atgal. Susirinkus į vietas rusų kareiviams už pusvalandžio ir vėl į tas pačias vietas vokiečiai atidarė šrapnelių ugnį, bet rusams nebėgant ir nepasirodant veikimai, nutilo.

Po piet rusai į žaliają girelę atvežė 4 sunkiąsias patrankas ir naktį pradėjo kirsti į vokiečius. Staugė jos įsiutusiai.

Apsistojome su galvijais poperių dirbtuvėje Baltojoje, trys verstai nuo miestelio, šoviniai, nors puolė netolimai, bet tos vietos nesiekė.

Atsinešti valgio eidavome į miestelį, kur puolinėjo nuolat šoviniai, kelionė buvo pavojinga. Pakelyje gulėjo apsikasę rusai; pirmoji linija buvo jau už miestelio. Grabėje voliojosi ratai vakarykščiai sudaužytų vokiečių gurguolių. Kuomet vokiečiai bėgo ir vijo juos rusų patrankų šoviniai puolinėdami ant kelių, įvarė jiems nemaža baimės ir lėkė vienas už kito.

Palei kapines sukliuvę į kruvą ir panikoje negalėdami išsikliudyti, išsikinkę arklius gurguolę paliko rusams. Pakelyje geltonavo nauji kapai su kruvinomis kepurėmis ir lopetėlėmis, parašai rusų kalboje su užrašu kritusiųjų.

Vieną vakarą grįždamas iš dvaro į Baltąją, granatų vejamas skubėjau greičiau pasiekti mišką. Pajutau pirmyn girioje granatos puolimą, kur staugė rusų patrankos. Pasigirdo lyg žirnių bėrimas ant skardo, ir rusų patranka šaudžius nutilo, staugė iš trijų batarėjų, bet toji ketvirtoji jau tylėjo, matyt užčiuopė ją. Čia krito gabus rusų artilerijos vadas, kurio visi kareiviai apgailestavo, kaipo taikaus šaudytojo; aš skubėjau ir kuone bėgte bėgau, o ypač radęs pakelyje kruvinus kapus su kepurėmis pridėtomis prie kryžiaus.

Saulutė jau leidosi ir paraudus slėpėsi į girias. Prabėgdamas pro vokiečių kapą, kur rastas nukautas vokietis dar besėdintis ant kranto ir persirišantis savo sužeistąją koją, greičiau susijudinau, kadangi rodėsi sėdintis vokietis prisilenkęs su bintu palei savo koją ir užmigęs amžinai sėdėjo mirties pagautam momente. Per girias šniokštė rusų sunkiosios batarėjos šoviniai ir kaukdami skrido į vokiečius, vokiečiai tuokart nutilo, nuvargus rusams, vokiečiai vėl pradėjo.

Miškelyje geltonavo rusų ir vokiečių laikinieji apkasai. Matoma, kad rusai ėjo į antpuolį, susilaikė perbridę Raudos upelį prieš vieną kalnelį, ank kurio apsikasę buvo vokiečiai, tik per 200 žingsnių nuo jų. Rusų apkasuose prišaudyta šovinių kitoje duobutėje net perpilna, vokiečių apkasuose buvo mažai, matoma silpnai gynėsi, veikiai atsitraukdami. Miškelyje susitikau rusų šventiką bevaikščiojantį su knyga rankoje. Pamatęs jis lekiantį gandrą pradėjo manęs klausti, koks tai per paukštis, aš jam rusiškai paaiškinau, kad tai "ayst". Jis nusistebėjo ir pasakė, kad pas juos panašųs paukščiai esą kitoniškesni, bet paskui pažinęs šiaurės Rusiją supratau, kad jis gandro alei kokio vargu bus matęs, kadangi šiaurės Rusijoje jų nėsama. Šventikas buvo kariškis pulko dvasiškis. Po mumis kovėsi rusų pulkai. Čiornomorskyj ir kitas regis panašus Orenburgo žodžiui, bet nepamenu tikrai. Tie pulkai liejo kraują po miesteliu, klodami laukus savo lavonais.

Vieną gražią dieną staugiant patrankoms ir krintant netolimais šoviniams pamačiau einant pažystamą rusų kareivį. Buvo tai kurtavėnietis Leonas D. Išlengvo ėjo užsivertęs šautuvą, fronto linkui. Pažinęs prakalbinau jį, užklausdamas, kaip atrodo kariauti gimtuose laukuose, nenujausdamas, kad tuose pačiuose laukuose ir man teks kariauti tik su kitokio vardo priešais ir ne po ruso skraiste, bet Lietuvos kariuomenėje su tam panašiais bermontininkais.

Vokiečiai pradėjo bombarduoti dvaro prudų pilimus, manydami, kad ten rusų apkasai. Mums palei juos buti pasirodė pavojinga, persikėlėme toliau, laukdami, kuomet iš čia vokiečius nuvys, bet įbėgę jie į mišką juose užsilaikė, ir rusų antpuoliai kas sykis buvo atremiami su dideliais nuostoliais.

Rusų tarpe pradėjo eiti neramios kalbos, buk reikėsią atsitraukti vėl iki Dubysos, kadangi negalima jų įveikti patogiose jiems miške pozicijose. Tikėti man nesinorėjo ir atrodė baisu, bet jų kalbos išsipildė ir sąvaitę pastovėję, tikrai turėjo trauktis ant Dubysos krantų.

VII. ANTRAS BĖGIMAS.

Vieną vakarą pastebėjau tarpe rusų kokį judėjimą. Iš dvaro varė gyventojus ir liepė traukties už Dubysos. Nespėjęs kuris laiku pasiimti drapanų, priverstas buvo su kasdieniniais, geruosius žemėj palikus, apleisti gimtinę. Vakare aptilo patrankų staugimas ir apkasuose liko tyla. Jaučiama buvo, kad tai prieš audrą.

Mes už miestelio per 3 verstus nakvojome Baltosios poperų dirbtuvėje ir saldžiai miegojome tarpe poperų dėžių. Vidurnaktyje atėję iš dvaro pranešė kelties ir varyties galvijus už Dubysos, kadangi šią naktį, turbut, trauksis rusai. Kelties buvo nerangu. Fronto linkui viešpatavo tyla ir tamsa, toliau nuo apkasų kurenosi mažos kareivių ugnelės ir pas jas virė valgius kareiviai. Pirmoji linija nuo mus buvo už kokių 4 verstų.

Išsivarius galvijus nenoriai ėjome tolyn, nors visiško tėvynės apleidimo dar nesitikėjome. Kareiviai keikė, kuomet galvijai jiems sutrukdydavo ramumą, užeidami ant jų ugniavietės. Paėję kokius 3 verstus per Dubysą, jos krantuose į pievas pasileidome galvijus ir patys iki rytui pasilikome. Tiltas per Dubysą buvo susprogdintas, tik laikinai palei šalį iš lentų ir rąstų sukaltas baltavo žemai, per kurį skubėjo gurguolės, sanitariniai automobiliai ir kitoki kariški vežimai. Fronto linkui pasirodė ilga per pusę dangaus, lyg šluota, balta šviesa ir perbraukus per tamsią padangę vėl nusileido ir dingo tamsoje, tai apsišvietė prozektorius, žiurėdamas, ar nepuola tamsoje priešas. Vėl viešpatavo aplinkui mirtinoji tyla. Atsiguliau ant kupsto, bet pasidarius šalta atsikėliau ir pradėjau aplink apsidairyti. Pamačiau, kad buvau atsigulęs ant vokiečio kapo, ant kurio stovėjo lentos kryžius, o ant jo prikalta peršauta geležinė vokiečio kepurė. Šiurpis perėjo ir nuėjau toliau. Iš fronto parvažiavo sanitarinis automobilius su sužeistaisiais. Atėjęs vienas iš rusų maitinimo punkto kareivis - lenkas, kadangi čia stovėjo lenkų legijono rusų armijoje dalis ir pasiulė vakarienę. Tas buvo mums reikalinga, ir neatsisakėme. Pavakarieniavę vėl grįžome į pievą ir rytui prašvitus aplink pasimatė net daugiau kapų nukautųjų vokiečių. Apkasų linkui dar nieko nesigirdėjo.

Išlengvo plentu traukėme linkui Šiaulių. Paplentyje juodavo granatų išmuštos didžiulės duobės, toliau matėsi apkasai, aplink apsodinti tokiomis pat duobėmis. Liudėjo nukautųjų kapai pasipuošę mediniais mažučiais kryželiais, po kuriais silsėjosi vienas ir keli nukautieji kovotojai. Daugiausia matėsi kapų vokiečių, kuomet apie patį K. miestelį daugiau radosi rusų. Priėjus Aukštelkį, puolė į akis reginys, kur vietoje stovėjusios mažutės raudonų plytų bažnytėlės, stugsojo kruva plytų, griuvėsių; granatos suardė ją.

Įėjus į Šiaulius pasirodė liudni reginiai. Gatvės nuo Tauragės plento buvo ištisai išdeginta, visur apmirimas, tik matėsi vien pilkieji gyventojai su smailais durtuvais; vieni ėjo į frontą, kiti vaikščiojo po miestą. Mes, paėję už miesto 4 verstus, Lapšių dvare apsistojome laukti, kas toliau dėsis. Rusai iš miškų atsitraukė ir musų gimtąjį miestelį vėl užleido vokiečiams. Kovos prasidėjo vėl ant Dubysos ir užė kasdieną. Aeroplanai skraidė vienas po kitam — tai vokiečių rytą atskridęs ant stoties išmeta bombą, arba rusų nulėkęs į jų pusę ką padaro. Apie lekiančius aeroplanus pasimato vainikas šrapnelio baltų dumų, tai kiti priešais jį atlekianti ir jis atsigrįžęs vėl skuba prie savųjų ir vengia nuo kovos.

Vokiečiai prisiartino arčiau Šiaulių miesto ir pradėjo jį bombarduoti. Šoviniai pradėjo pulti palei bažnyčią ir kitas vietas. Po kiekvienam bombardavimui miestas pradėdavo degti su jame esančiu turtu, kurį artimi miestui gyventojai nešdavo kiek kas galėdami, neatsižiurėdami į granatų puolimą. Turtingų krautuvių savininkai kaž-kur buvo rusų išvaryti ir apleistą jų turtą grobė, kas norėjo ir kas nebijojo šovinių. Krisdavo viena granata gatvėje, pasipildavo žemės ir akmenai į viršų, išgązdindavo nevieną pilietį, bet jis nuo jos nebėga. Persižegnoja, kadangi toji nupuola ir ji nebepavojinga, o kita rasit neatlėks į tą vietą ir taip toliau varo savo plėšimo darbą iš daužomo ir degančio miesto. Išplėšus mieste ką geresnį, pradėjo nešti mažmožius, kaip tai, saldainius ir kitką, nors kazokai su nagaikomis vaikė ir persekiojo plėšikus, bet to sulaikyti iš degančio miesto niekas įstengti negalėjo. Žmonės tiesiog drąsuoliai pasidarė. Kuomet viena granata, puolusi į gatvę, suardė pilietį, kurio tik viena dalis buvo rasta, kitas tuo nepasimokina ir lenda tiesiog po apšaudymui atsidavęs ant likimo. Kitus, žiurėk, granatos nuveja linkui ežero, kartais net suvarydamos į ežerą, kuriame nors ir pro ašaras kartais randasi juoko, kuomet randa ten šaltą maudynę.

Iš Lapšių perėjome į Aleniškius ir ten teko praleisti bent dvi sąvaiti miškuose. Pabėgėliai miškuose statėsi laikinas, lyg čigonai budeles, jose gyveno ir laukė geresnių dienų, nors kas sykis ėjo blogesnės. Visi laukė ir tikėjosi, kad rusai nuo Dubysos vokiečius nuvys ir vėl galės visi grįžti namolei, bet visų buvo apsirikta. Vokiečiai pradėjo žygiuoti pirmyn ir rusai nebeatlaikydami traukėsi iš Lietuvos. Apleidome galutinai Šiaulių apylinkę ir mes. Sudiev, gimtinę, ant kelių metų, su tavimi jau nebesimatyti.

VIII. TARP BALTGUDŽIŲ.

Iki Panevėžiui atėjome pėsčiomis. Panevėžyj susikrausčius į traukinį su galvijais vykome į Vilniaus rėdybą. Vieną gražų rytą po pusės dienos važiavimo sustojome Berezvečos stotyje ir ten išlipus sustojome laikinai palei Glubokos miestelį. Ganiavos galvijams nebuvo, žmonės gyvena apskurdžiai. Pamatėm, kad visko prisieis pergyventi. Į triobas negalėjo patilpti. Lauke buvo biauru ir šalta, kadangi per dienas pradėjo lyti ir sulijus darėsi šalta. Šiltų apdarų pasiimti iš namų nespėjome. Gavę kiek šiaudų susidarėme budelę, bet visiems jos neišteko ir tekdavo kitiems palei ją ant šiaudų kulio po egle asigulti, kuomet ant tavęs pildavo stambųs ir šalti lietaus lašai. Eglė ar pušis nedengdavo nuo markių lietų, pastogės nebuvo, gyvenimas liko nepakenčiamas. Sušalę ir alkani galvijai kildavo ir eidavo tolyn kur į javų dirvą ir tekdavo su jais vesti kovą, kad neleidus jų sauvaliai. Per parą užtekdavo tik po kokias 2 bei 3 valandas miego, daugiau užmigdavai einantis keliu ir tik įpuolus kur į grabę ar duobutę laikinai prabusdavai, kolei vėl užmigęs eidavai iki pargriuvimo.

Vietiniai baltgudžiai pradėjo stebėtis į mus, tai į musų kalbą ir ateidavo pasižiurėti. Kelias dienas prabuvę pamiškyje persikėlėme už 30 verstų į Disnos apskr.. Vakare pasiekėme Gorodecos dvarą, kur apsistoti teko keliems mėnesiams. Gyvenimas nors kiek pagerėjo, bet nuo žemaičių gyvenimo daug ko čionai truko. Žmonės gyveno skurdžiai, nematydami gerų dienų. Dvare kumečių likimas dar blogesnis, negu žemaičiuose, tikras pusbadžių gyvenimas. Darbštumas žmonių taipgi nupuolęs. Keletas musų pasiliko tame dvare dirbti. Žemaičiai pasirodė už vietinius darbštesni ir liko giriami. Dvare viskas sulenkinta, kuomet kaimuose skambėjo baltgudžių kalba. Miestelyje ir bažnyčioje taipgi sulenkinta. Nuo dvaro už versto buvo miestelis Luzokos, kuriame taipgi buvo pabėgėlių žemaičių.

—

(Dar ne viskas).

Ciepcikas:

ATSIMINIMAI IŠ GYVENIMO RUSIJOJE

1918 metais lietuvių tremtinių Tambave buvo daugiau kaip 100 žmonių, kurie po 3-4 metų tėvynės pasiilgę veržte veržėsi į savo gimtąjį kraštą. Ir jiems tuomet gerai pasisekė: naujai perrinktas tremtinių komitetas (pavadintas — Taryba), susidėjęs iš energingų vyrų išgavo iš Centroplenbiežo (belaisvių ir tremtinių Centralinės Kolegijos) net 2 ešelonu. Vienu (vidurvasaryje) iškeliovo "Žiburio" mergaičių gimnazija, vaikų prieglauda, mokykla ir šiaip — našlės ir seneliai. Kitu rugsėjo 12 d. — visi lietuviai tremtiniai, kas tik norėjo, apie 1200 žmonių. Tambove pasiliko tik tie, kurie del įvairių priežasčių nesugebėjo kelionėn prisiruošti. Manydami, kad taip lengvai išgavę 2 ešelonu galėsią išgauti ir 3-čią, pasilikusieji tikėjosi dar tais pačiais, 1918-ais, metais sugrįžti į Lietuvą. Komiteto dalykams užbaigti pasiliko ir vienas komiteto narys. Bet likusieji skaudžiai apsivylė. Rudeniop pakilo audra Vokietijoje. O žiemai prasidėjus — ir Lietuvos pasienyj... Kapsukas skelbė Tarybų Lietuvą...

Nors gyvenimo aplinkybės tuo metu Rusijoje dar nebuvo taip sunkios, vis delto lyg traukte traukė į gimtąją šalelę.. Bet kur tau... Lietuvon buvo labiausiai leidžiami komunistai ir ištikimi Tarybų bendradarbiai. Inteligentų "buržujų" nelabai norėjo leisti. Taip ir pasilikome vargą vargti, laukdami geresnių laikų. Bet štai ir Kapsuko valdžia žlugo. Vilniuje jau Pilsudskis... Ir vėl Lietuva mums neprieinama per rusų ir lenkų durtuvų sieną.

Kuone 2 metai teko Tambove toliau vargą vargti. O gyvenimo sąlygos ėjo vis blogyn ir blogyn. Kapsukas nenustojo vilties dar kartą nukariauti Lietuvą. Lietuva, kaipo nepriklausoma valstybė, nepripažįstama. Lietuvos piliečius šaukia raudonojon armijon. "Črezvičaika" siaučia. Imami įkaitais ir Lietuvos "buržujai." Paimtas ir pasodintas ligi pilietinio karo pabaigos lietuvis farmaceutas Klemensas Paškevičius vien už tat, kad jo broliai tarnauja lietuvių armijoje. Ir kiekvieno toks pat likimas laukia... O čia dar siaučia dėmėtoji šiltinė, pakirsdama šimtus piliečių. Pakirto ir mane... Vos spėjau pasitaisyti po šios sunkios ligos, kaip pakirto kita šiltinė — grįžtamoji. Tik del tų ligų ir, iš dalies,komisarams akis bedumiant, nepatekau į raudonąją armiją. Neprošalį bus papasakojus, kaip tenka suktis iš raudonosios armijos. Dar 1919 metais buvo paskelbtas "Centroplenbiežo" įsakymas 289 Nr., kad pabėgėliai, įregistruoti išvažiavimui ligi 24 d. balandžio mėn., 1919 m., neprivalo buti mobilizuojami. Ir tiesa, įregistruotuosius ligi minėtos dienos nemobilizavo. Bet buvo daug tokių, kurie per apsileidimą (jų tarpe ir aš, sveikas, nors visuomet turėjau progos įregistruoti, nes tarnavau "Gubplenbieže") ar del kitų priežasčių laiku neįsiregistravo. Bet turėjom geradarių Gubplenbieže — savų žmonių: šie įregstravo praėjusiu laiku, ir komisarams akis apdumėm. Neilgai trukus šis įsakymas pradėtas visaip kraipyti. Pradėjo aiškinti, kad buvusių karininkų jis neliečiąs. Ir vėl pradėjo šaukti pabėgusius karininkus. Vieną kartą atsikratėm: išaiškinom įsakymą 289 Nr. savo naudai, betgi karininkus paskyrė atsargon, leidę tarnauti civilinėse įstaigose. Neužilgo ir vėl šaukia. Čia kova buvo jau sunkesnė. Atvyko iš Maskvos karininkų mobilizacijai pravesti pats Kedrovas — žinomas kraujagerys — Ypatingo Skyriaus V. Č. K. vedėjas. Drąsiai prie jo priėjau ir sakau, jog aš svetimtautis ir mobilizacijai nepriklausau.— "Iš kur?" — klausia. — "Iš Lietuvos," — atsakau. Nusišypsojęs, sako: "Šiandien Lietuva nepriklausoma, o ryt bus musų," ir tik numojo ranka. Komisija nė nežiurėjo: "goden" (tinkamas) pasakė ir tiek... Džiaugiausi, kad taip laimingai viskas pasibaigė, kad nepasodino į kalėjimą, nes daug tuomet mus brolių Kerdovas patupdė, kai-kuriuos net sušaudė. Gubernijos Karo skyriuje del musų neteisėtos mobilizacijos vėl užprotestavome, ir per porą mėnesių buvom dar laisvi.

(Pabaiga bus).

Lietuvos Pramonės.

Lietuvos ekonominis gyvenimas sparčiai vystosi. Steigiamos akcinės bendrovės, statomos įvairios dirbtuvės. Apačioje paduodamos statistikos žinios parodo, kiek yra, pasiliuosavus kraštui nuo okupantų, įsisteigę Lietuvoje akcinių bendrovių, o taip pat kiek Kaune dabar kame veikia pramonės įstaigų.

Sąrašas Akcinių Bendrovių.

Nr.	Įstaigų pavadinamas	Skaičius	Su parod. kapitalu parg. kapitalas	Be nuroydyto kapitalo skaičius
1.	Bankai	5	9,210,000	
2.	Bank. namai ir kontoras			36
3.	Taup. Skol. kasos			8
4.	Savitarp Kredit. D-jos	1	3,000,000	5
5.	Akc. Pramon. B-vės	22	39,250,000	
6.	Akc. Prekybos B-vės	8	53,250,000	2
7.	Eksporto ir Inporto	3	3,250,000	
8.	Spaustuvės " 3	5	5,800,00	
9.	Statybos "	3	12,000,000	
10.	Įvairios "	4	2,950,000	2
11.	Apdraudimo "	1	3,000,000	2
	Išviso	52	131,710,000	49

Kauno Miesto Pramonės Įstaigų Sąrašas Sulig Kategorijos.

Kokia įstaiga	Įstaigų skaičius	Metin, apivart. suma auks.
MAISTO PORDUKTŲ:		
1. Gėrimo įst.	13	2,900,000
2. Malunai	9	1,950,000
3. Dešrų dirb. ir kepyk.	125	4,430,000
4. Aliejaus	4	780,000
5. Saldainių	8	1,110,000
	Viso 159	11,170,000
6. Dektukų	1	600,000
7. Tabokos	9	6,290,000
8. Chemijos prod.	4	204,000
9. Popierio rukimo	—	—
10. Gyvulių prod.	26	1,580,000
11. Geležies ir kitų met.	42	3,980,000
12. Elektrikos technikos	6	1,400,000
13. Laikrodžių dirb.	32	1,580,000
14. Medžio apdirb.	24	3,120,000
15. Linų ir kanapių	2	160,000
16. Mineral. apdirb.	12	900,000
17. Optikos	3	240,000
18. Siuvimo dirb.	108	5,935,000
19. Batų	91	3,410,000
20. Tyfografijos	10	2,710,000
21. Įvairios	89	4,903,000
Išviso	618	48,182,000

Beto Kaune yra 1664 prekybos įstaigos su metine apyvartos suma 485,505,000.

1921 m., VII, 12 d. **Liet. Inf. Biuras.**

SANDARA
AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

"THE LEAGUE"
Published Eevery Thursday at South Boston, Mass.
by the
LITHUANIAN NATIONAL LEAGUE OF AMERICA.
VINCENT J. SZLIAKYS
Editor.
K. J. PAULAUSKAS
Business Manager.
327 E Street, Boston 27, Mass.

SANDARA
Savaitinis Laikraštis
Leidžiamas kas Ketvergas
AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS

Prenumerata turi buti apmokama iš viršaus. Prenumeratos metas skaitosi nuo dienos užsirašymo.

Pinigus geriausia siųsti Pašto Money Orderiu, adresuojant:

Metams kainuoja	(Amerikoje)	$2.50
" "	Kanadoje	$2.75
" "	(Užsieniuose) ..	$3.00

Entered as Second - Class Matter January 14, 1914, at the Post Office Boston, Massachusetts, under the Act of March 3, 1879.

Apžvalga.

PAVOJUS NUO LENKŲ.

Debesiai renkasi ant Lietuvos padangės, niaukiasi iš Lenkijos pusės. Žinios iš Lietuvos neramios. Lenkai nežiuri jokios teisybės, tik gudrumais ir veidmainystėmis stengiasi užgrobti Lietuvą, arba bent Vilnių. Sutarčių jie, regimai, nemano pildyti, kaip paveizdan, jie nepildo Suvalkų sutarties.

Liepos 17 d. turėjo prasidėti nauja konferencija lietuvių su lenkais Brusselyje, bet, kaip anglų spauda praneša, lietuviai į konferenciją nevyko, pranešdami, kad duos atsakymą už kelių dienų. Regimai Lietuvos diplomatai jau persitikrino, kad nėra ką tartis su tokiais žmonėmis, kurie po sutarties priedanga tik viliugystes varinėja.

Kaune, anot Times korespondento, laukiama naujo užsipuolimo iš lenkų. Manoma, kad Lenkija ginkluota pajiega stengsis nuversti Lietuvos valdžią. Pradžią padarė lenkų atstovai Steigiamajame Seime, kurie skundėsi Tautų Lygai ant Lietuvos valdžios, buk ji negodojanti lenkų mažumos Lietuvoje — stačiai pasakius: neduodanti jai kelti maištus.

Dumai pradeda kilti, galime laukti pasirodant liepsnai. Bukime apsirengę ir nesistebėkime išgirdę, kad jau Lietuva vėl ginklais susirėmė su lenkais. Ir mes, Amerikos lietuviai, meskime tą saldų miegą, kuriame dabar mes gludime. Dabar ne apypietė mums miekoti. Lietuvai naujas pavojus kyla, ir mes privalome buti gatavi su mus pagelba. Stotys, kuopos, sukruskite! Veikimo valanda! Priešas tyko, tegu mus neranda užmigusių prie sargybos vartų!

"VANAGAS" ATGIJO.

"Juokų ir satytos" pusmėnesinis laikraštukas "Vanagas", kurs buvo ilgesniam laikui apmiręs, prisikėlė iš numirusių ir pasirodė savuoju 10 No. "Vanagas," redaguojamas kun. A. Janušo,yra vedamas daug sumaniau, negu toks "Perkunas," kurs, sako, esąs taipgi leidžiamas kunigo — kunigo Fabijono. Kad "Perkune" vien tik ištižę vaikiški pliauškalai paroduoja kaipo juokai ar satyta, tai "Vanage" randame tikrai satyriškų vietelių ir visi rašteliai persigėrę humoro.

Vilkas vis į girią žiuri, ir kunigo vedamas laikraštis norom-nenoroms turi atsiduoti klerikalizmu — kitaip vedėją konfratrai nulinčiuotų. "Vanagas" beskraidydamas po kleboniją, prisigėrė klerikalizmo kvapo ir stipriai juo atsiduoda, vienok jis daro pusėtinai malonų įspudį, nes jauti, kad jį veda žmogus platesnių pažiurų, kurio akys be astigmatiškumo ir turi geresnę perspektyvą. Taip bent galima spręsti iš šio No. 10. "Vanagas" mato ydas ir savo partijos pryšakyje stovinčių žmonių. Taip, "Darbininko" Kneižį "Vanagas" pašiepiančiai išvadina "mokslinčium ir drbininkų užtarėju" ir kalbėdamas apie jo "makaulę" pasako, kad "iš tusčio indo vanagas nekabina". Apie Tautos Fondo raštininką"Vanagas" taip (5 pusl.): "Tautos Fondo raštininkėlis (ir gerb. komisija) kuomet-ten, kaip-ten ir kur ten mėgino išduoti atskaitą, bet tas bjaurybė vanagas knygų lapus mandagiai nageliais išdraskęs...".

"Garso" redaktorių "Vanagas" taip familiariai vadina "Leonarduku" ir sako, kad jis "duchoborcas" (pusl. 5). "Garsas" pavadintas "šlamštas, bjauresnis už "Keleivį". Apie "Garso" Vasiliauską ir Šimutį mini kaip apie "apmokamus vaikėzus" (11 pusl.).

Apie buvusį "Vyčio" ir dabartinį "Perkuno" redaktorių "Vanagas taip rašo: K"Kuomet kun. Janušo advokatas pradėjo jį aplankyti, tai Jonukas, kurs tuomet "redagavo" "Vytį", šmurkšt iš Chicagos į Bostoną, ir įlindo į naują "Darbininkų" pinigais nupirktą pastogę, ir vėl "redaguoja" kokį bepročių organą "Barškalą", kurį žuvinio proto, mokslo ir vardo "redaktorius" mano esant perkunu."

Kaip matote, iš ilgoko miego pakilęs "Vanagas" gerai papurto savo lizdo paukštukus: Tautos Fondo "raštininkėliui" Krušinskui primena, kad jis "kuomet-ten kaip-ten ir kur ten" bandęs išduoti Tautos Fondo atskaitas ir iki šiol neišdavęs. Saviškių laikraščių "redaktorėliams" prikerpa atsakančius epitelus ir t. t. Ar. "Vanagas" turės drąsos ir toliaus valyti savo nešvarųjį lizdą? Ar pas kun. Janušą yra tikras noras išvalyti tą nekrikščionišką klerikalų politiką, ar tik kedena vilnas tiems, kurie jam dasigriso? Kitaip sakant: ar "Vanagas" atgijo tam, kad darbuoties visuomenės labai? ar kad atsikeršinti savo asmeniškiems priešams ir vėl pasikišti galvą po sparnu?

Šiems abejonių klausimams matome dvi priežastis: 1) kun. A. Janušas net dviejose vietose grumoja teismu, reiškia, čia įeina pagiežos elementas; 2) jis užkliudo tik marijonetas ("raštininkėlius","redaktorėlius" ir t. t.), bet tų, kurie toliau stovėdami trauko tų marijonėtų siulus, jis visai nekliudo. Delko? Juk pats už kulisų stovėdamas turėtų matyti, kad marijonetos taip šoka, kaip jas tampo — už jų šokimą atsako tampytojai. Kad "Vanagas" nekliudo tikrųjų kaltininkų, iš to kyla abejonės apie jo nuoširdumą.

ŽODIS KUNIGAMS.

Teisybė, "Vanagas" atsiliepime į dvasiškiją (15 pusl.) persergsti kunigus, bet lotiniškai, kad minia nesuprastų. Taip jis kunigams sako:

> Mementote, fratres: "nostra plebs, quamquam divisa in partes, consentiunt tamen in uno: sive bolševik, sive vytis, certant contra clerum viribus unitis", dixit "Vanagas". Sapienti satis."

(Lietuviškai tas taip bus: "Atsiminkite, broliai: mus liaudis, nors pasidalinus į daleles, vienok sutaria viename: ar bolševikai, ar vyčiai, visi sujungtomis jiegomis veržiasi prieš kunigus," tarė "Vanagas". Išmintingam pakaktinai pasakyta").

Yra ir atsiliepimas į "Draugo" redaktorių, taip lotyniškai, kad visuomenė nesuprastų, ką kunigėliai kalbasi — štai:

> "J. M. "Draugo" redaktoriui:
>
> Novissimo tempore Te absente? "Draugas" laudavit commendavitque ad legendum a pauperibus mente pueris scriptum "Perkunas." Ad vitandum scandalum ir futuro, mandamus Tibi, ut domi sedeas et errores fratrum minorum "Drauge" corrigas! "Vanagas."

(Lietuviškai butų taip: Pastaruoju laiku Tau nesant namie? "Draugas" gyrė ir rekomendavo vargingo proto vaikams skaityti raštą "Perkuną". Kad išvengti skandalo ateityje liepiame Tau, kad namie sėdėtum ir "Drauge" mažesniųjų brolių klaidas taisytum. "Vanagas.")

Tai matote: tikriemsiems kaltininkams tik tiek!

Tik ateitis parodys, ar kun. Janušas mano tik su šešėliais kautis, ar jis ištikrųjų nori savo konfratrų kenksmingą Lietuvai (ir jiems patiems) darbą pakirsti.

DYGLIAI.

Klerikalų "Tautos Fondas", tai lygiai kaip Lietuvoje žydelio maluno girnos: kaip žydelis savo maluno girnomis maldamas ukininkų javus saujoms semdavo savo karvutei, taip klerikalai katalikų suaukuotus pinigus į "T. F." saujomis semia palaikymui parapijonų penimių, kurie išsijuosę gina Lietuvos dvarininkų reikalus.

* * *

šventas raštas sako: Buk tvirtas tikėjime, tai per ugnį ir vandenį galėsi eiti. Na, o musų klerikalai, tai visai netiki į tą šventrašti, nes be katalikų aukų į T. F." jie netiki, kad galėtų gyventi.

* * *

Lietuvos Steigiamajame Seime nors didžiumoje yra klerikalų šalininkai, bet valdžioje svarbias vietas užima progresyviai žmonės. Tas parodo klerikalų partijoje inteligentijos bankrutą.

* * *

"Tautos Fondo" sekretorius Krušinskas tartum šyršių užpultas blaškosi ir negali rasti ramios vietos. Gal jis namo, kad katalikai jo pasigailės ir neklaus, kur padėta jų pinigai suaukauti į "Tautos Fondą."

* * *

So. Bostono bažnytiniams choristams nepatinka "Sandaros" teisinga pastaba, kad ant jų pikniko nuvžiavo tik vaikų du vežimai. Argi "Sandara" yr kalta, kad suaugęs prakilnus jaunimas šalinas nuo jų? juk visi gabesni choristai dalyvavo sandriečių piknike.

* * *

Lietuvos klerikalams nepatinka, kad Steigiamojo Seimo nariai lankosi į savivaldybės įstaigas ir prižiuri valdininkų darbuotę. Mat, Lietuvos klerikalai taipgi norėtų flirtuoti su valdiškomis įstaigomis taip, kaip jų sėbrai Amerikoje su "T. F."

* * *

Šiomis dienomis Amerikon atvyko Kauno vyskupo Karevičiaus pasiuntinys, kun. Petras Kaščiukas rinkti aukas kaž-kokiai Kazimierinei draugijai. Žiurėsime, ar amerikiečiai lietuviai katalikai duosis jam save išnaudoti, taip kaip davėsi Laukaičiams ir kitiems kramolos malšintojams.

* * *

"Dar-kas" rašo: Lenkų vadas (suprask, Pilsudskis) žmogžudžių rankose. Argi "Dar-kas" randa dar didesnius žmogžudžius už Pilsudskį, po kurio kontrole želigowskiai skerdžia nekaltus Lietuvos gyventojus? "Dar-kas" už tai jį nesmerkia, kad jis gina Lietuvoje Varšavos ponų dvarus.

* * *

Liepos 4 d. Montello, Mass., buvo "pašventinimas" klerikališko parko. Na, tai kad "šventino," tai "šventino," nes po visų "atpuskų" pririnko čielą vežimą bonkų, kuriose buta "švento vandenėlio."

* * *

Klerikalai vis nori primesti sandariečiams girtuokliavimą, na, o ant savęs visai nenori atsižvelgti, jog jie net ir Dievo negali pagarbinti be girtuokliavimo.

* * *

So. Bostono bažnytinis choras vis didžiavosi savo skaitlingumu, o gabijiečius nuolatos šmeiždavo, gi liepos 4 d. gabijiečiai kaip susirinko, tai kimštinai specialis karas braškėjo, na, o bažnytinių choristų susirinko du tuzinai vaikučių, kuriuos žydelis su vienu arkliu butų galėjęs nuvežti.

* * *

So. Bostono klerikalų organas pradėjo sapnuoti, nes nori numirėlius prikelti: reikalauja atskaitų iš "N. F.", kuris jau virš metai laiko kaip miręs. Patartina jam pirma prisikelti Maižiešių, gal jis atgaivįs "N. F.", kuris jiems galėtų išduoti atskaitas.

* * *

Lietuviškas priežodis sako: kas bus, kas nebus, bet žemaitis nepražus. Gi aš sakau, kas bus, kas nebus, bet susipratęs katalikas aukų į "Tutos Fondą" daugiau neduos.

* * *

Klerikalai So. Bostono lietuvius vadina tamsunais ir neišmanėliais, už tai, kad važiavo į sandariečių pikniką. Reiškia, nors tu buk geriausis katalikas, jeigu tik nors kartu nešoksi palei klerikališką dudelę, tai tuoj busi apšauktas bedievis, tamsunas ir t. t. **Padubysietis.**

Nuotrupos.

Lietuviškų kunigų vaiskas arba "vyčiai", tai yra antros kliasos komunistai, nes bolševikai-komunistai bijo Lietuvos himno (lyg vėlnias kryžiaus), taip ir vyčiai, kurie savo jomarkuose gieda tik savo himnus, o Lietuvos himno bijo (ir-gi lyg velnias kryžiaus), kaip ir bolševikai. Ir dar jie kartą labai pyko uš sulyginimą jų su komunistais. Nieko tas negelbės. "Vyčiai" ir bolševikai tai tikri broliai.

* * *

Lietuvių patarlė sako, kad skęstantis už britvos griebiasi. Taip ir su lietuviškais klerikalais. Jiems šliupas šioks, šliupas toks, bet kada tampa sukompromituoti, tai tokio "Romano" išteisinimui "durpininkai" net griebiasi už to baisiaus klerikalams šliupo laiško ir, lyg ranką jam bučiuodami, net daktarą rašo iš didės D., ką pirmiau jie tik Rutkauskui, Bielskiui ir Bartuškai pripažindavo.

Dieve duok nelaimių, o mandagumo bus.

* * *

Klerikalai savo nevykusiam "profesoriui" Bučiui sulipdė jo vardu fondą. O kaipgi! Jeigu jau visi prie mišių atsitarnavę pusberniai važinėja ir poniškai gyvena, tai kodel Bučiui negalima? O kad "profesorius," tai ne klapčiukai, todel jam ir netinka už Tautos Fondo skambučius važinėti; netinka ir pavojinga, nes koks "bedievis" ir vėl atskaitų gali pareikalauti. Tad ir praktiškiausia turėt savo locnas fondas. Jis jį sau įsisteigė ir greit išsidavė savo ex-organe, renką atkišęs sako: prašau siųst man pinigus...

* * *

Kleriklų popierinė traicė su Tautos Fondo sekretorium,tuom vargdieniu Krušinsku, nusidaužė alkunes į J. Vileišį, reikalavusį atskaitų iš T. F., dabar baigia šonus zulinti į "Sandaros" redakciją belandžiodami ir redaktoriui beaiškindami, kad atskaitos visai nereikalingos.

O, rodosi, kur-kas butų lengviau ir praktiškiau paskelbus viešai: savo agentų ekskursijoms išleista tiek ir tiek; pilstymui iš tuščio į sausą tiek ir tiek; išpirkimui "aštraus bromo" iš vokiečių nelaisvės (ar Berlyno muzėjaus) tiek ir tiek; įtaisymui naujos spynos dangaus vartams, (kad koks bedievis ne atsirakintų su savo raktu) tiek ir tiek; vyskupui Karevičiui pasiųsta tiek ir tiek; švento Kazimiero šventenybių atnaujinimui tiek ir tiek; šiumekerių ir lojerių kelionės Paryžiun ir kelnių nupirkimas tiek ir tiek; išmokinimas Uracho lietuviškų poterių tiek ir tiek; nežinia kur dingo tiek ir tiek; viso išleista tiek ir tiek; kiek liko ir kiek truksta, nežnia. Aukos reikalingos visada, o kur jos dingsta, tą gerai žino tik Dievas tėvas ir jo sunus.

* * *

"Dar-ko" spragilas išlindęs iš tuščių bačkų surado džiabą. Na gi mokina "Naujienas" Kristaus mokslo. (Kaista, kada kiaušinis vištą mokina). Taip, išmokinkie Kristaus mokslo, paskui jos savo skaitytojus išmokįs. O tada, pagal tėvo Fabijaus, galėsite pasakyti: "tai viskas musų!"

* * *

Na dabar social-dem. (ypač "Naujienų") turės pasukti savo galvas, kad suradus kokį nors titulą dr. A. Jonulaičiui. Mat jis yra rašęs "S-d.," kad soc.-dem. partija ant kryžkelio apsnudo.

Pavojinga, gali kas pervažiuoti besnaudžiančią.

* * *

"Sandaros" redaktorius pajuoino Tautos Fondo atskaitų reikalingumą taip smarkiai, kad pajuto net ir to fondo sekretorius Krušinskas, kurs vasaros karščiuose ir be atskaitų išdavimo turi daug prakaito varvinti, tik įeigų užrašymui. Bet darbščiam žmogui tas nieko nereiškia. Jis dar daugiau prakaito išvarvint pasišventė, kad ir atskaitas išduodant. Na, ir išdavė. Jis klerikalų organuose aiškiai pasakė, kad atskaitą išduot negalima, nes T. F. pradžia yra jau 6 metų sena, tai negalima viską atsiminti. Mat šitas sekretorius atskaitas tik iš atminties gali išduoti, ne iš užrašų knygose.

* * *

"Naujienos" užsirustino ant "Sandaros" bendradarbių. Nereikia rustauti, nes rustavimas nesveika. Ir štai perstato savo partiją nekalta mergele, kuri paruošta prie komisijos ir kas ką nors pasako, tai lengvas atsakas melagiais ir t. t. Bet iš Tamštų pačių tarpo, pav. dr. Jonulaitis pripažįsta,kad partija yra apsnudus ir dar ant kryžkelio. Ir, žinoma, šiuo momentu ir neneša gerovės skurdžiams apsnudusi, susmukusi partija, turėdama savo atstovus žemės reformų komisijoje, kurie ir gi nesilanko posėdžiuose, kada žemės klausimas rišamas.

* * *

Na, dabar turės Lietuva nudžiugti susilaukus tokį tituluotą vyrą. Kun. J. Jakaitis, aprašydamas apie savo bendrą, kun. Bučį, pridėjo sekančius antgalvius, t. y., titulus, pradedant nuo vardo ir pavardės:

Pranciškus Bučys — kunigas, profesorius, kapelionas, daktaras, apoliogėtas, publicistas, katalikas, vadas, vienuolis.

Tai dar nevisi. Pamiršta: skandalistas, amerikietis, federalistas, chicagietis, senbernis su žalioms rutelėms. Gal dar Lietuvos istorijoje nebuvo tokio tituluoto žmogaus. O, manote, su blogais tikslais važiuoja? O ne! Važiuoja į kliostorių, ir kad pasidarbavus, idant žemė liktų klioštoriams. Taipgi, kad pristačius ant kiekvieno kryžkelio vienuolynų.

Džiaugkitės, visi Lietuvos valdininkai, nes tas pats žmogus parvažiuoja, kurs tiek lermo sukėlė Washingtone. **ŠTEINA.**

Pastabėlės.

"Dar-ko" redaktorius kalba apie kitų redaktorių makaules visai neatsižvelgdamas į savąją. Žinoma, jeigu jis patirtų, kokiame stovyje yra jo paties makaulė, tai jis sunkiai atsiduseęs pasakytų pat sau: "Tikrai esu ubagas protiškai."

* * *

Komunistai ant socialistų, o klerikalai ant tautininkų labai mėgsta pasakyti, kad "generolai be kareivių." O aš turiu pasakyti, kad jų raudonoji ir juodoji "gvardijos" be vadų.

* * *

Kauno "Laisvė" nusiskundžia, kad katalikiškos organizacijos visai neskaitlingos, silpnos, popierinės, o tai vis delto, kad jose daugiausia vadovauja kunigai. Ji sako: "iš kurių kitas nei gabumų turi, nei iškalbos, nei sumanumo tinkamai vesti draugiją". Čia tai tikra tiesa pasakė, kad kunigams daug ko truksta.

* * *

"Dar-ko" buvusis redaktorius Gudas nori padaryti Romaną papuliarišku. "D." No. 78, štai ką jis rašo: "Kad iš amerikiečių Romanas yra vienas iš papuliariškiausių, tai mes čia paduosime ištrauką iš sandariečių tėvo, Dr. J. Šliupo laiško, rašyto p. J. O. Širvydui. Jis rašo:

"Iš amerikiečių čion veiklumo turiu pažymėti, kad bene veikliausiu dabar yra p. Romanas." Ar matėt kas tokį siaurutį redaktorių, kaip kad "Darbininko", kuris nemato skirtumo tarp žodžių: veiklus ir papuliariškas? Tai ko jau nuo jo daugiau galima laukti? (Ir Romano veiklumas Lietuvoje ne visuomenės darbe, tik gaudyme lietuviškų aukinų. Red.).

* * *

Klerikalai sako: "kas šmeižia dabartinę Lietuvos Atstovybę Amerikoje, tas įžeidžia Lietuvos valdžią." Bet kuomet klerikalai šmeižė p. Vileišį, ar jie tuomet nejžeidė Lietuvos valdžios? Išrodytų tarsi ne, nes dabar Lietuvos valdžia jiems pataikauja, ir šoka pagal jų muziką.

* * *

"Dar-ko" redaktoriaus editorialas su kiaušiniais. Štai ką jis rašo: "Sandariečiai išrado, kad kiaušiniuose randasi aitvaras. Apie porą metų atgal sandariečiai buvo išradę, kad kiaušiniuose randasi balsas. Sandariečiai išgerdavo visus kiaušinius, kad pataisius sugedusį balsą." Kad nors kas nepramanytų, jog kiaušinis gera gyduolė nuo sugedusio proto, nes tuomet "D." redaktorius netik, kad gertų kiaušinius, bet ir vaikščiotų įsivoliojęs jais.

* * *

"Dar-kas" rašo, kad "šv. tėvas" labai džiaugiasi Hardingo šaukiama nusiginklavimo konferencija. Kuomet šalys kalbasi apie nusiginklavimą, tai Romos Papas stengiasi kuo dručiausiai apginkluoti savo juodąją armiją ir užvaldyt pasaulį. Bet per vėlu jau, žmonės jau nepakenčia jokių pančių. **Pamerkys.**

Poniškos Markės Kursas.

Bevarinėdami fanaberija ir besipusdami lenkai ponai visai velniop nuputė savo pošišką polską markę.

Štai kaip puikiai tas dalykas nušviečiama "Lietuvos" vedamajame straipsnyje Liepos 2 d.:

"Lenkų markė kainuoja trys skatikai. Trumpa ir aišku. O lenkų spauda pilna rupesčio ir liudnų pranašybių: esą paskutinės valandos, esą prasideda pabaigos galas. Lenkų finansų ministeriai lekia viens kitą pralenkdami, taip, kad jeigu pasitaiko diena, kada lenkų kabinetas krizio negyvena — tai didelė lenkų politinės išminties šventė. Sustatė biudžetą su šimtais milijardų deficito, teorijoje tą deficitą mažinomažino, o praktikoje — jisai net didžiausiųjų pesimistų viltį praaugo. Yra dar šalis, kur finansai prastesni — Sovietų Rusai, bet tenai kitas reikalas. Sovietų tokia sistema buvo, kad pinigų tiek daug pridirbti, kad jų niekas nebeimtų, kad tokiu budu panaikinti pinigų apyvartą. Iš to niekas neišėjo, žinoma. Dabar už vieną auksiną moka 400-500 rublių, o lenkų dar tik 33-35 markes. Reikia konstatuoti, kad lenkų markė turi tendencijos paskutiniuoju laiku kristi greitesniu tempu, negu net Sovietų rublis. Reikia atsiminti, kad paskutiniuoju laiku ir auksino kaina nukrito, o vis tiktai lenkų markė beveik savaitės bėgyje nukrito nuo šešių iki trijų skatikų. Kokios ateities perspektivos? Į tą klausimą patys lenkai tiek pasibaisėdami atsako, kad mums tektų tiktai jų žodžius pakartoti. Bet, rodos, jų padėtis yra tragingesnė, negu jie patys nusivokia. Pradėjus avanturinę politikos sistemą ne taip lengva bus ją likviduoti, nors ir butų norai kuogeriausi. Toji politika, kaip ėdė lenkų finansus, taip ir ės. Bet galima apie tai ir nekalbėti. Jei norit, yra visai objektinkų davinių.

Nors tokios valstybės, kaip Prancuzai, draugingumas ir visokeriopa visuos sumanymuos parama yra geras daiktas, bet vis tiktai tasai draugingums veda lenkus į prapultį. Visų pirma, neturėdami tokio artimaus sąjungininko, Lenkai butų atsisakę nuo daugelio savo sumanymų ir pažvelgę į gyvenimą realingiau. Nuo to jų ukis butų daug išlošęs. O antra—perdaug jau brangiai lenkai nusipirko Prancuzų draugingumą. Prancuzų-lenkų sutartimi, lenkai turi laikyti prie ginklo šešis šimtus tukstančių vyrų ir savo generaliniame štabe Prancuzų karininkus. Galicijos turtai — ne lenkų naudojami, gelžkeliai — įkeista. Aukštoji Silezija pakybo ore ir vargu bau lenkai, nežiurint į visas aukas, ją gaus.

Laikant tokią beprotiškai didelę armiją ir pardavus savo žemės turtus, vargu bau kas galėtų pakelti lenkų finansus.

Be to reikia konstatuoti, kad to ekonominio krizio bangos, kurios buvo užliejusios visą Vakarų Europą ir su kuriomis taip sunkiai kovoja net Anglai, tik vos dabar pradeda siekti lenkus, tik vos dabar pradeda persimesti. Lenkuose jis turės buti šimteriopai sunkesnis. Dirbiniai eina pigin, nėra kur jų dėti, pramoninkai neišsiverčia. Tačiau juos reikia piginti, kad jie turėtų šiokios tokios apyvartos, galėtų išlaikyti šiokią tokią konkurenciją. Kad papiginus dirbinius — kitose šalyse paprastai mažinama darbininkams algas. Bet lenkų markė pašėlusiai krinta, todel algos nieku budu negali buti mažinamos, jos tenka nuolat kelti. Rezultate susidaro toksai užburtas ratas, kad nieku budu iš jo neišsinarpliosi. O kas bus, kai pasieks lenkų Vakarų Europos ekonominio krizio pilnuma? Ar nebus vėlu aimanuoti, kad perbrangiai Prancuzų draugingumas pirkta? Ar nebus vėlu pradėti ukininkauti, kai markė kainuos ne trys skatikai, bet kelinta skatiko dalis?

Ir dar kai-kuriuose sluogsniuose yra pastangų Lietuvos ekonominį gyvenimą jungti su lenkų.

Atleisk jiems, Viešpatie!"

Birželio pradžioje man teko buti Vilniuje. Gavau puikios medžiogos apie chuliganišką Žulikowskio "valdžią". O ji nieku nesiskiria nuo varšavinės, nes tai vienas ir tas pats aparatas. Vgystės, kyšių ėmimas, žulikystės — tai svarbiausis poniškų valdininkų darbas. Jau tuomet už vieną Amerikos doliarį lenkai vienas iš kito stverdami mokėjo po 2625 savo markes.

Aukštojoje Silezijoje vokiečiai krautuvninkai prekes į lenkiškus pinigus vynioja. O aptiekininkai gavę lenkišką "šimtinę" ar "tukstantinę" išduoda grąžos, o į gautuosius suvynioja bonkutę vaistų, užsukdami galą nuplėšia ir mandagiai kostumeriui paduoda.

Kastantas Norkus.

Kaunas, Liepos 3, 1921.

KODEL TOKIA TYLA?

Buvusį gerb. astovą išlydėjom ir naują, kaip priguli, pasitikom. Laukiame nuo naujai atvykusio gerb. atstovo Vol. Čarneckio žodžio, su nurodymais, paaiškinimais ir pareikadavimais, kokio darbo ir veikimo mes pirmiausia turime tvertis. Išlaukėme jau surišum mėnesį, neišgirdome nei trumpiausio atsiliepimo. Ką tai tas tylėjimas turėtų reikšti? Lietuviai visose kolionijose nerimauja ir stato sau klausimą: negi jau Lietuvos visi reikalai taip gerame stovyje, kad atvykęs atstovas neranda jokio reikalo su Amerikos lietuviais kalbėtis, jiems nurodyti tėvynės padėtį, didžius trukumus, reikalingą pagelbą ir t. t.?

Štai dabar priėjo laikas išmokėjimo nuošimčių už vienus metus už Laisvės Paskolos Bonus. Žmonės, nematydami nuo naujai atvykusio atstovo nei mažiausio atsiliepimo, visi, su mažu išėmimu, reikalauja atsiimti nuošimčius ir, beabejonės, mažai rasis tokių, kurie paaukuos minėtus Bonų nuošimčius. Neaukoja, nes išsiaiškina sau, sakydami: "Kam mes aukosime, kad ana nei šviežiai atvykęs atstovas neatsišaukia ir nereikalauja jokių paaukojimų. Tai, girdi, tik vietos stočių yra sumanymas raginti paaukoti Bonų nuošimčius." Ką stotis turi ant tokių aiškinimų iš žmonių atsakyti? Kokią rimtą išvadą gali į žmones atremti? Reikia nutilti ir iki laikui kantriau laikytis žmonių teisingų išsiaiškinmų. Bet ar toks elgmasis eis Lietuvai į naudą ir sveikatą? Rodos, kad ne, nes tokiu savo tylėjimu Lietuvos atstovas nustoja daug Lietuvai aukų ir sykiu puldo pas amerikiečius lietuvius jau ir taip ne kas-žin kaip gerą upą. Ir ko ilgiaus ta tyla viešpataus pas musų valstybės viršunę, tuo Lietuva daugiaus žalos susilauks.

Veikiant ir dirbant tarp savo tautiečių, aiškiai numatoma, kad dabartiniu laiku minėtas tylėjimas jau dabar daug yra pakenkęs rinkime Lietuvos reikalams aukų.

Čia netylėjimo, bet šauksmo ir garsaus šauksmo Amerikos lietuviams reikia, jei norima juos sujudinti prie didesnio veikimo.

Taigi garsiau šaukti mus prie darbo, darbo ir darbo! "Klabinkit, o bus atidaryta," neklabinant nereikia nei norėti, kad kas kada nors kam duris atidarytų, nes jau pas amerikiečius lietuvius tas pilnai yra įsigyvenęs.

Lauksime paklabinimo.

Jonas Tareila.

SUSIRINKIMAI.

ŽODIS BALTIMORĖS SANDARIEČIAMS.

Gerbiamieji: — Jau buvo gerokas laikas, kaip paliovėte lankę kuopos susirinkimus, per ką apmirė ir visas kuopos veikimas. Skaitydami organą "Sandarą", mes matome, kaip uoliai veikia kitose kolionijose sandariečiai, o ypač Naujosios Anglijos sandariečiai savo tokiu uolum veikimu duoda mums gerą pavyzdį, kad veikti yra galima, kaip organizacijos, taip ir Lietuvos labui, tik reikia gero noro. Naujosios Anglijos sandariečius bando sekti Pennsylvanijos sandariečiai (apie Pittsburgh), kurie taipgi kruta, ant kiek jųjų spėkos jiems leidžia. Na, ar-gi mes, Baltimorės sandariečiai, kurie dar niekad nebume užpakalyje kitų, žiurėsime per pirštus į tai, nekreipdami visai atydos? Juk tai aukščiau minėtų apygardų sandariečių veikims daro mums nebe pavyzdį, bet tiesiog sarmatą. Taigi, gerbiami, kad nepasilikti toli užpakalyje kitų sandariečių ir neužsitraukus ant savęs sarmatos už neveiklumą, pasilsėję jau geroką valandėlę laiko, vėl stokime visi į darbą ir dirbkime mus garbingos organizacijos labui. Pasistengkime netik patys užsimokėti mėnesines duokles, bet kalbinkime naujus narius ir lankykimės į kuopos susirinkimus, kurie įvyksta paskutinę pėtnyčią kiekvieno mėnesio, Lietuvių A. A. Kliubo kambariuose, po num. 539 Columbia Ave., ant antrų lubų. Sekantis kuopos susirinkimas bus liepos 29 d., 7:30 v. vakare. Taigi ir dar sykį kviečiu nepamirškite ateiti ir naujų atsivesti. **P. Jaras.**

PRANEŠIMAS NEW BRITAIN'O SANDARIEČIAMS.

32-os kuopos gerbiamieji nariai ir narės! Katrų išsibaigus mokestis, kožnas turėjote gauti atvirutę, bet jeigu katras per klaidą negavote, tai malonėkite ateiti į sekantį susirinkimą, kuris įvyks liepos 22 dieną, 1921, 7:30 v. vakare, pėtnyčioje. Malonėkite atvykti ir atsilyginti su mokesčia. Jeigu katras neatsilygįs, tam bus sulaikytas organas "Sandara". Todel, gerbiamieji, ateikite ir dar naujų narių atsiveskite prisirašyti. Po šitam susirinkimui bus laikomi kas antras pektadienis (pėtnyčią), 7:30 val. vakare, Lietuviškoje svetainėje, 354 Park St.

Su pagarba,

Rašt. **Jurgis J. Kadziauskas.**

PITTSBURGH, PA.
Iš Sandariečių Veikimo.

Sandaros 36-tos kuopos mėnesinis mitingas buna kas pirmas nedėldienio vakaras, 7:30 v. v., L. M. D. svetaeinėje, taigi pripuolė liepos 3 d. Ištikro gana karšta diena buvo, bet ir mažiausia susirinko į mitingą — vos 7 žmonės. Taigi joki nutarimai nebuvo daromi, keli užsimokėjo, ir viskas. Bet daugelis narių yra jau ir 3-čias mėnuo skolinti ir visai nesirupina užsimokėti.

Gerbiamieji! turime žinoti, kad uždyką negali naudotis laikraščiu ir buti nariu draugijos, į kurią neįstengi užsimokėti. Taigi visi, kurie turit užvilktas mokestis, malonėkite užsimokėti, jei norit, kad nesustabdytų "Sandaros", nes "Sandara" tai vienas iš geriausių laikraščių, nes čia draugiausia yra žinučių is pittsburghiečių gyvenimo. Taigi jei ne ankščiau, tai pirmą nedėldienį, rugpiučio kad visi užsimokėtumėt.

36-tos kp. rašt.,

Juozas Virbickas.

PAJIEŠKOJIMAS. Aš Pranas Domikaitis pajieškau savo tėvo Jono Domikaičio, seniaus gyveno Chicago, Ill. Meldžių atsišaukti, arba kas žino apie jį, pranešti man, už ką busiu dėkingas. (31)

P. DOMIKAITIS,
46 Aetna St., Worcester, Mass.

Pamėginkite naujo

Ruffles

Su užregistruotu vaisbaženkliu Suv. Valst. Patentu Biure.

Naujame mėlyname pakelyje.

Visos tvirtos, gemalus užmušančios ypatybės šiame vaiste idėtos, su priemaiša priimniai švelnaus kvėpalo.

Ruffles yra labai paveikiantis pleiskanu pašalintojas — begaliniai puikus plauku sutaisytojas, kuris patiks kad ir gačniausiai ypatai.

Aptiekose parsiduoda po 65c. arba atsiuskite 75c., tad atsiusime per paštą tiesiog iš labaratorijos.

Butinai reikalaukite šitokio pakelio. Žiurekite, kad butų INKARO vaisbaženklis.

Didelis Piknikas!

TAI "BIRUTĖS" CHORO

Nedėlioje Liepos 31 d. 1921

ANT STANKAUS UKĖS

FAIR HAVEN, PA.

Prasidės 10 val. ryte.

Kurie eina į piknikus, tai patiria, kad geriausi ir linksmiausi parengimai, tai "Birutės" choro. Tad, kurie dar nė kartą nebuvote ant "Birutės" piknikų, tai ateikite ir persitikrinkite, kad muzika geriausia žaidimai naujausi. Už visokias lenktynes geriusios dovanos bus duodamos, kurie tik laimės.

Įžanga 50c. porai, Merginoms 25c.

Iš Pittsburgho karus reikia imti **Charleroi Washington** ir **Fair Haven**, ką veža už 10 c. ir išlipti ant stoties **Fair Haven.** Parėjus per trekes eiti į plentą, plentu tolyn link nuo Pittsburgho, priėjus pirmą keliuką į dešinę tuoj suktis, ką rasite Stankaus farmą. Viso 10 minutų eiti nuo strytkario.

Visus širdingaužprašo **"BIRUTĖS" CHORAS.**

MILŽINIŠKAS CONN. SANDARIEČIŲ

PIKNIKAS

RENGIA A. L. T. SANDAROS CONN. APSKRITYS

Nedėlioje, Liepos 31 d., 1921,

LINDEN PARK

Naugatuck, Conn.

GERBIAMI CONN. LIETUVIAI!

Nereikia daug aiškinti, nes iš praeities gerai žinote, jog didžiausius ir linksmiausius piknikus surengia Conn sandariečiai. Tad ir šį kartą bus proga Conn lietuviams linksmai šventadienį praleisti gražiame parkeant upelio kranto, kur yra puiki vasarinė svetainė, kur bus galima gerai pasišokti. Taipgi dainuos "Varpo" choras iš New Britain, Conn. ir "Spindulio" choras ir Bridgeport, Conn. Priegtam bus keli įžymiausi kalbėtojai,kurie paaiškįs apie dabartinę padėtį Lietuvoje. Tad visi Conn. lietuviai nepraleiskite šios puikios progos, o daug ko naujo išgirsite. **Visus kviečia RENGĖJAI.**

Telef. Watkins 2142.

Pirmas ir Vienintėlis Tikras Lietuvų BANKAS Rytinėse Valstijose

Baltic States Bank

KAS MANO KELIAUTI LIETUVON ir nori turėti gerą kelionę, draugišką ir teisingą patarnavimą Amerikoje, ant laivo ir Lietuvoje, LAI KREIPIASI Į BALTIC STATES BANKĄ.

KAS SIUNČIA PINIGUS LIETUVON, ar pašelpos giminėms ar pats, ketindamas keliauti, ar bizniui — pir kimui ukės ar pasidėjimui Lietuvos Bankuose, ir nori, kad pinigai butų teisingai, be nuostolių ir greitai pristatyti, — BUTINAI LAI KREIPIASI Į BALTIC STATES BANKĄ, kurs persiunčia Lietuvon pinigus greičiausiai ir teisingiausiai.

KAS NORI PASIDĖTI PINIGUS NUOŠIMČIAMS ir gauti 4 dol. nuo šimto, nuošimčius priskaitant prie sumos kas mėnuo, — LAI SIUNČIA DEPOZITUS Į BALTIC STATES BANKĄ per paštą, Money Orderius arba banko čekiais.

KLAUSKITE DRĄSIAI INFORMACIJŲ — MES GREITAI IR MIELIAI ATSAKOME Į LAIŠKUS.

PARDUODAME LIETUVOS LAISVĖS PASKOLOS BONUS IR IŠMAINOME PASKOLOS BONŲ KUPONUS.

BALTIC STATES BANK,

294 Eighth Ave., New York, N. Y.

"LIETUVOS UKININKAS"

Šią sąvaitę "Sandaros" Adminstracija gavo pluoštą laikraščių iš Kauno, kaip va:

"LIETUVOS UKININKO " vėliausius numerius.

Šiuose numeriuose randasi labai daug svarbių žinių, kaip apie Steigiamąjį Seimą, taip ir apie visą Lietuvos padėtį. Patartina kiekvienam sandariečiui įsigyti šiuos numerius. Parsiduoda po 10c. vienas, kas padengia pašto lėšas. Taigi patartina sandariečiams užsirašyti "Lietuvos Ukininką", metams tik $2.00, pinigus galite siųsti sekančių antrašu:

"SANDARA,"

327 E Street, So. Boston, Mass.

Lietuviai Amerikoje

CHICAGO, ILL.
Kom-istų "R-r-r-evoliucinis Piknikas.

Liepos 10 d., Černausko žardyje, Chicagos lietuviai komunistai įrengė pikniką. Žmonių suvažiavo mažai, kurių, galima sakyt, pusė buvo ne komunistai. Mat, kai-kurie žmonės įdomauja — matyt, kaip komunistai kels "r-r-r-evoliuciją'....

Pavakarėje prasidėjo programas, kurio didesnė pusė buvo— keiksmais, šmeižtais ir t.t. biauriot ne tik kad dabartinę Lietuvos valdžią, bet, kitaip protaujančią nė kaip komunistai, visą lietuvių visuomenę. Po atgiedojimo "internacionalo," senas bolševikas perstatė kalbėti tulą kerdžių, kuris mažiausių gabumų, talento kalbėtojo neturi, nekanbant apie mokslą. Na, tai ir keikė žmogiukas, kad nesiseka "r-r-r-evoliucija".. Kada neteko žodžių užbaigt sakinių, nuspiovė, laužydamas rankas rodė penkis pirštus. Augštesnės minties žmonės juokėsi. Paskui suriko: "Turim sukilt ginkluotai ir stot į kovą, nes be karo nebus revoliucijos — kapitalistų klesa viešpataus amžinai, o darbininkai ir mirs nematę revoliucijos!" "Kalbėtojį" apmaudė karštas prakaitas. Įtraukęs oro ir vėl sušuko: "Kad jus, draugai, neklausote, ką aš sakau, užbaigsiu prakalbą!" Silpnai komunistai plojo, o senis bolševikas pasakė, kad dabar kalbės antras kalbėtojas, kuris pasakys tą, ką visi žinote... Taip ir buvo. Regis žmogus ypatingai nervuotas, o supratimo ir žinojimo neturi, mintis sena ir visiems žinoma, žodžius leidžia kaip akmenis iš botago, keiksmas baisus — visur ir viską regi pesimistiškai! Komunistiškas latras iškeikė, išbiaurojo ypatingai Chicagos lietuvius darbininkus, kurie rėmė — aukojo Lietuvos Laisvės heikalams pinigų. Esant, Chicagos lietuviai darbininkai Lietuvos "buožių" valdžiai sudėję daugiau šimtų tukstančių dolerių, o bolševikų propagandai nei cento nedavę. Susigraudinęs kartojo: "Juk šitam tikslui ypatingai reikalingi pinigai, nes turi buti visam pasaulyje įsteigta viena komunistiška Rusija! Jeigu aukosime ir remsime buožių valdžią, kuri organizuoja Geležinių Vilkų ir Šaulių spėkas, tai negali įvykti revoliucija ir negali užviešpatauti visame pasaulyje viena Rusija"....

Ištikrųjų galima sakyti, kad tas žmogus — ignorantas! Juk visi sveiko proto lietuviai darbininkai žino, kad Amerikos lietuvių visuomenė pinigus aukojo ir rėmė — nešė pagelbą — Lietuvos artojams, kurie gynėsi netik nuo bolševikų vergijos, — kartu smogė ir dvarininkams (Lenkijos), kurie bandė grobti lietuvių žemę! Ir jeigu lietuviai nebut uždavę lenkų banditams smugį, lenkai but nušlavę ne tik Lietuvą — ir Rusija su francuzų pagelba.

Bolševikaujanti gaivalai, vieton gerbus lietuvių armijas, kurios sulaikė lenkų dvarininkų gaujas, šmeižia, biaurioja — kalba apie "vieną Rusiją visame pasaulyje!"

Ant tokių kerdžių, kurie nuo bačkų leidžia žmonėms melus apie lietuvius, o agentauja svetimiems, butina ištiest smalinį!

Beto turiu pastebėti, kad buvo renkamos aukos nežinia kuriems galams. Turbut propagandai bolševikiškos Rusijos, Surinko keletą dolerių — džiaugėsi, kad išlupo iš bedarbių!

Susipraskit, žmonės! Laikas liaut tarnavus ir aukuot svetimiems dievams! Tegul Rusijos agentai aukoja rusiškai propagandai! **Žvilgsnis.**

GIRARDVILLE, PA.

Kiek teko man patirti, tai Girardville darbai geriausia eina, ir darbininkai geriausia užsirba, nes visos kasyklos yra arti prie miestelio. Apart to, dar mes turime du gatviekariu, kuriais galima pasiekti artimas kitas kolonijas. Uždirba žmogus nuo 7 iki 12 dolerių į dieną ir atvykusieji darbą gauna. Atvyksta kas diena iš kitur darbininkų, nes matyt iš laikraščių, kad kitose valstijose dar dirbtuvės nepradeda dirbti. Šitoje visoje apielinkėje, tai žmonės gerai uždirba: žmogus gaudamas po $7.00 ant dienos padaro 42.-00 sąvaitėje, bet kasyklose negauna mokesties kas sąvaitė, tik kas dvi sąvaitės, tai žmogus per dvi sąvaites uždirba $84.00. Pragyvenimas nelabai brangus, pigiau negu apie Waterbury arba Naugatuck. Aš išvažiavau iš Naugatuck vos keli mėnesiai atgal ir tenai buvo daug brangiau pragyvenimas, negu čionais. Tiktai, žinoma, auglinėse kasyklose, tai darbai pavojingi.

Broliai darbininkai! Jus einate po žeme, jus nešat sunkų jungą ant savo pečių, jus rizikuojat savo gyvastį, statot save ant didžiausio pavojaus, jusų išdrebą visos gįslos, pakol isdirbat savo paskirtą laiką, ir smarvės geriat, kitiems ant pečių skyles vanduo pramuša, o ką jus darot sugrįžę iš darbo? Ar jus sunaudojat savo tuos kruvinai uždirbtus centus? Ar jus pamąstot, kad ryt-poryt gal nelaimė patikti? Ar apsvarstot savo senatvę, kad pasidėjus kelis centus? Ne, tu brolau maineri, nepamislini, bet sugrįžęs iš sunkaus darbo prastovi smuklėje iki ryto, kol turi eiti į tą patį pragarą ir but visą savo gyvenimą po žeme. Kiek man teko matyti tokių žmonelių, kurių rankovės pabrizgę nuo smuklės baro ir neturi tinkamo drabužio, vaikščioja apiplyšę iš tos girtybės ir nežino, kap pradėti gyventi, vaikščioja išbalę.

Aš manau, jog jau laikas susiprasti ir pamesti tas girtokliavimas, jau laikas pradėti pažinti savo gyvenimo principai.

Tai dabar, broliai, jau meskime girtuokliavimą ir eikime prie šviesesnio kelio ir nusipirkime sau kelis laikraščius, prisirašykime prie Sandaros kuopos, perskaitykime "Sandaros" principus, tai busime Lietuvos sunais.

Girardvilietis.

CHICAGO, ILL.
Pagirtinas Pavyzdis.

P-lė A. R. Krasauskiutė atvyko į šią šalį 1914 m., budama taip, kaip ir musų visa jaunuomenė atvykus, ir be draugų, ir be pinigų, ir be progos. Matome, kaip musų jaunuomenė atvykus čionai žįsta kaip tautiškai, taip ir doriškai. Bet p-lė Krasauskiutė suprato labai gerai mokslo reikalingumą, todel ir griebėsi prie jo, nors ir prie sunkiausių aplinkybių. Mums visiems labai aišku, kad atkeliavus iš Lietuvos mus neturtingam jaunimui yra labai sunku lankyti mokslaines, o dar sunkiau yra užbaigti, nes mus plati visuomenė netik kad neprijaučia jaunuomenei, kuri mokslus lanko, bet dar kartais meta paniekos ir pasityčiojimo žodį.

Bet p-lė A. R. Krasauskiutė, budama darbšti ir stiprios valios mergina, parodė visuomenei, kad nors ir prie sunkiausių aplinkybių mokslas galima atsiekti tiems, kas jo trokšta. Baigusi aukštąją mokylą (High School), įstojo ir išmoko ant norsės, ir štai šįmet, liepos 15-tą užbaigė ir tą. Beto dar p-lė Krasauskiutė yra gabi dainininkė ir turi malonų balselį. Bet nors iš prigimties ir gabiausias žmogus butų, vienok reikia lavinties, idant galima butų prigimties gabumą sunaudoti. Tai ir p-lė Krasauskiutė mokinasi pas gerai žinomą dainų mokytoją prof. Hutter. Pabaigus čionai, dar žada važiuoti į Italiją ir tenai mokintis, idant išlavinti savo prigimtus gabumus dainose, ir tada daugiaus dirbti tarp lietuvių visuomenės. **Tėmytojas.**

TAMAQUA, PA.

Šioje apielinkėje labai žymiai distilerijų, degtinės spaudimo darbai sumažėjo, priežastis — karstas oras. Mat, tuo darbu daugiausia užsiima moters, ir sako, kad prie karšto pečiaus išstovėti po kelias valandas labai kenkia sveikatai.

Turbut netrukus žėdnas savo name įsisteigs bravarą. Ir taip jau yra puikiai išsilavinę tą švento Jokubo skystimėlį spausti, kad netik po sykį, bet po du ir tris kartus iš tos pačios brogos iššutina degtinės, kad išsigeria, net ir sirgti turi. **Inis.**

EAST MAHANOY JUNCTION, PA.

Birželio 26 d. čia turėjo S. L. A. pirmas apskritys exkursiją. Svečių suvažiavo gana skaitlingai ir antrą valandą po pietų apskričio pirmininkas, J. J. Taunis, iš Kulpmont, Pa., atidarė programą po Lietuvos ir Amerikos laisvomis vėliavomis. Iš eilės vienas jaunas vaikinas is McAdoo, Pa., apie 10 metų amžiaus, sudainavo gražiu balsu "Vasaros Dainelę" ir antru atveju tas jaunikaitis žaidė ant smuikos, o mažiutė mergaitė apie 6 metų amžiaus savo jaunu balseliu skleidė puikią skambančią meliodiją tarpe aukštai žaliuojančių medžių. Kas nemažai publiką stebino, tai kad taip jaunas kudikis gerai, artistiškai gali publiką užganėdinti. Už tą jauni dainoriai gavo dovaną — 6 dorelių vertės kėksą.

Trečias iš eilės kalbėjo S. L. A. prezidentas S. Gegužis iš Mahanoy City, Pa., apie S. L. A. gerovę ir Washington, D. C. buvusią lietuvių konvenciją, kad jau galima tikėtis nepoilgam Lietuva išsimuš iš po užpuolio ir liksis savistovė laisva šalis. Po prakalbos, McAdoo su Mt. Carmaliečiai traukė virvę. Virvės traukime Mt. Carmal'iečiai laimėjo. Atru atveju McAdoo 54 kuopa S. L. A. du vyrai žaidimu nemažai žiopsotojus prijuokino. Baigianties programui buvo paleista 25 dolerių vertės labai gražus rankų darbo gurbukas, pilnas prisodintas žemuogių ir puikiausiomis gėlėmis ispuoštas.

Šitas išvažiavimas suteikia apskričiui gryno pelno suvirš $200.00, mahanoy'iečiai turėjo prisirengę svečiams skaniausių užkandžių ir gėrimų ir prie tam buvo parduodama literatura ir pirmo apskričio S. L. A. ženkleliai su Lietuvos vėliava. Guzikų - ženklekių pardavinėjime nors dalyvavo 5 ypatos, bet už vis gabiausia atsižymėjo panelė A. Tilvikaičiutė iš McAdoo, Pa., kuriai nė valandos laiko neėmė išparduoti 100 ženklelių po 25c.

Oras šioje apielinkėje iki išvažiavimo dienai buvo karštas ir be lietaus. Daugelis ukininkų labai nusiskundžia, nes žodė ant laukų išdžiuvo, nereikia nė piauti. Taipgi ir kiti javai prastai atrodo. Dabar pradėjo lyti, tai gal nors kiek da bulves pataisys.

A. J. Banišauskas.

AMSTERDAM, N. Y.

Čionykščiai lietuviai yra tikri tėvynainiai, nežiurint visokių partijų ir partijėlių, nes jiems rupi tik Lietuvos reikalai ir juos aukščiausia stato. Pavyzdžiui, L. L. Paskolos reikale veikia vienybėje, ir pasekmės yra geros, nes kiekvienam pilnamečiui lietuviui išpuola po 50.00 vertės L. L. P. Bonas. Pasakykit, kurioje kolionijoje yra pirkęs kiekvienas lietuvis?

Ir dabar, kad gerb. atstovas J. Vileišis pakvietė į seimą Washingtonan, tai vietinė L. L. P. stotis, kuri susideda iš 21 draugijos atstovų, išrinko du ir išleido seiman, butent: J. Gaską ir P. Plankį, o visi lietuviai sudėjo ant kelio 216.35, iš ko liko ir stoties reikalams. Bet tas dar ne viskas: parvažiavus atstovams sušaukė visus lietuvius ir aiškindami nutarimus priminė apie žuvusį amerikoną už Lietuvos neprigulmybę ir atsišaukė, kad jam nori pastatyti paminklą vandan Lietuvos, tai vėl sudėjo tam reikalui 43 dol. su centais ir pasiuntė į Washingtoną Lietuvos Atstovybei. O dabar, kada atėjo sąvaitė aukų Vilniaus atvadavimui, tai tas komitetas išrinko kolektorius ir paskirstė gatves ir nepraleido nei vieno lietuvio, kurio nepaprašytų aukos ar pinigais, ar Liet. L. P. bonų kuponais. Ir čion pasekmės geros, nes surinkta jau $700 dol. vertės L. L. Paskolos kuponais ir 105.60 pinigais, tai viso suaukota $805.60.

Tai tik pusė darbo, nes visados Amsterdame atjaučia Lietuvos reikalus ir juos remia. Ir čion tik pusė pirkusių bonų kuponus aukojo, o kitos pusės dar neprieita. O kada sujus draugijos, kurios turi tukstančiais pirkę L. L. P. B., tai drąsiai galima sakyti, kad iki $200,000 Vilniaus atvadavimui bus.

Turiu pažymėti, kad taip pas mus, kaip ir kitur, nes kada L. L. P. komiteto nariai nutarė aukas rinkti Vilniaus atvadavimui kuponais ir pinigais, tai pirmą vakarą tik komiteto nariai sudėjo 90 dol. vertės ir viso komiteto nariai dirbo per sąvaitę renkant aukas. Birželio 26 d. sužėjus atskaitoms,ir atsirado žmonių, reikalaujančių tų suaukotų pinigų ar kuponų kitiems reikalams, pavyzdžiui, ant "Prienų Progimnazijos," ir sako, kad taip aukas siųsti į Misiją, tai vagystėms atdaras kelias. Komiteto nariai aiškino, kad ant kuponų yra užrašyta taip: Auka Lietuvos valstybės iždui", sako, kad gali buti žmogaus pavardė ar tam panašiai. Ir taip kai-kuriuos ir sudemoralizavo, nes kiti davė užrašyti kolektoriams ant nenukirpto bono kupono, o kiti tik pusę kupono teaukojo, nes sako, kai visas bus, tai ir pasinaudos Misijos darbininkai.

Ir tas ganytojas visokius komentarus statė, kad geriausia sudeginti kuponus arba fondams atiduoti. Bet visi Amsterdamo lietuviai pasitiki Misijai: kaip pasitikėjo gerb. Vileišiui, taip pastiki ir piliečiui Čarneckiui ir visos aukos bus siunčiamos per Misiją.

Turiu priminti, kad vietiniai lietuviai dirba kiek galėdami del savo šalies. Pavyzdžiui, draugijos, organizacijos, kuopos rengia piknikus ir aukuoja visiems Lietuvos reikalams. Dabar girdėjom, A. L. T. S. 67 kuopa rengia pikniką liepos 16 d. Aš tikiu, kad vietiniai lietuviai gausingai atsilankys ir parems jų sumanymą.

Turėčiau daug ką dar parašyti, bet neverta nesmagių žinių skleisti, bet ko jau negalima užtylėti, tai nors biskį, be aiškumo, o jei prieitų reikalas, tai prižadu ir išaiškinti, jei nenustos tokių propagandų varinėjęs.

A. J. Lukšis.

WESTFIELD, MASS.
Apvaikščiojimas Amerikos Neprigulmybės Dienos.

Liepos 4 d. buvo užkviesti ir lietuviai. Apie 7 val. vakare jau pradėjo riktis publika.

Prasidėjus programui pasirodė, kad lietuviai užėmė gerą vietą: pirmi čekų - slovakai, antri lietuviai, 3-ti paliokai, 4-ti išpanai, 5-ti italijonai.

Nemanau rašyti apie kitus, kaip pasirodė. Išgirdau jau už steidžiaus vienas vyras pirma einatis pradėjo traukti Lietuvos himną, paskui Amerikos vėliavą įnešė ir kiti kas-sau sužėjo ir paskui įnesė Lietuvos vėliavą. Mane prakaitas apipylė.

Jie varo toliaus. Pradėjo dainuoti duettą mergina ir vyras. Tas pirmutinis, ką ant pagrindų užlipo, apsaugok Dieve! išsinešė baisią knygą su gaidomis, užtraukė. Jau buvo programo vedėjas pareiškęs, kad čionai lietuviai baigia, užims lenkai, bet žiuriu, kad vėl anas traukia iš biblijos. Paskui mažos mergutės pasakė "Noriu Miego", tai tas publiką dar nuramino.

Pamaniau vienas sau: ar-gi jau Westfield'e nėra sumaningesnių lietuvių? Ar pinigų neturėjo parsitraukti iš kitur gabesnius lošėjus? Šale manęs stovintis vyrukas paaiškino man, kad klerikalai, sužinoję, vieni darė, nepranešdami visuomenei, tai niekas nė nežinojo apie lietuvių dalyvavimą. Vieni klerikalai tik ant juoko lietuvius pastatė, tik lenkams pasitarnaudami.

Žiurėk, sako man tas vyrukas, kad dar pirm susivažiavimo Washingtone baisų nesusipratimą parodė pas mus, negali sužinoti. Rodos visi kalba lietuviškai. Viena iš didžiausių dr-jų yra šv. Kazio, apie kurią daugiausia sukasi sulenkėję. Buvo rinkimai į valdybą, tai 3-čiu kartu vis dar nedaleidžia! Žiurėk, broliai tarp savęs kalba lenkiškai, jei kokia šventė, tai lenkišką varną ir iškiša per langą. Esant, yra lietuviška tautiška draugija Vytauto, tai tajai svetainės neduoda, o kad lenkai, mus priešai, svetainės paprašo, tai be kliučių — tik imkite!

Ir kaip pasirodė, tai jie ir tą vakarą darė ne lietuvių naudai, tik lenkų, kad žeminus lietuvius! Vis-gi geriau galėjo atlikti, nė kaip atliko. Lenkai taipgi nekaip pasirodė su savu šokiu.

Svetis.

Protokolas.

Amerikos Lietuvių Susivažiavimo, Washington, D. C., Gegužės 30 ir 31, 1921.

Trečias Posėdis.

(Tąsa).

Posėdį atidarė pirm. Gegužis, 9:30 v. ryte. Visi delegatai į šį posėdį susirinko.

Susivažiavimas paėmė į atydą faktą, kod čionai susivažiavo delegatai iš daugelio įvairių valstijų, ir todel pageidautina, kad visi delegatai, kaipo Suv. Valstijų piliečiai, nueitų pas savo valstijos senatorius ir savo apskričių kongresmonus, gyvu žodžiu perstatytų Lietuvos dabartinę padėtį ir reikalus, ir prašytų jų Lietuvos klausimą kongrese prielankiai rišti. Nutarta, kad kiekvienos valstijos delegatai susirinktų ir iš savo tarpo išrinktų pirmininką, ir tarp savęs pasidalinę užduotimis ir kuris pas ką nueis, padarys atatinkamą spaudimą.

Atėjo laikas delegacijai pas prezidentą eiti. Į specialiai pirengtą automobilių sudėta peticija su milijonu parašų — iš viso suvirš 140 knygų — o visi Susivažiavimo delegatai gražioje tvarkoje, prezidiumo vedami, nuėjo į Baltąjį Namą. Tenais kiekvienas delegatas paėmė po knygą su peticija ir parašais, ir visas milijonas parašų buvo suneštas į prezidento sekretoriaus biurą. Paskirtoji delegacija buvo prezidento Harding'o ir valstybės sekretoriaus Hughes priimta ir audiencijoje kongresmonas Chandler perstatęs lietuvių, latvių ir estų delegaciją, išdėstė Lietuvos reikalus, taipgi prisiminė apie Latviją ir Estoniją, ir reikalingumą tos trys Baltijos valstybes pripažinti de jure. Lietuvių vardu kalbėjo Dr. Klimas, delegacijos pirmininkas sekančiai:

"Mr. President:

The Americans of Lithuanian parentage and those who have become naturalized are met in convention in this city. We have been directed by them to express to Your Excellency the loyalty and fidelity of our people to our nation and to your, her chief.

Having freedom and enjoying all of the liberty that citizens of our fair land are heir to, we would have the peoples of the earth follow the example set by the fathers of this republic.

We would have the United States encourage America's idea of freedom everywhere.

Being the children and grandchildren of Lithuania — citizens of America,the greatest and mots just of republics, we are bold enaugh and yet humbly we ask your Excellency to consider our plea on Lithuania's behalf for her recognition by the United States.

Lithuania was one of the subject races of the Czar's Empire. The Czar of all the Russians was the Grand Duke of Lithuania. The Russia of old looked upon Lithuania as it actualy was and is in fact — foreign to Russia.

It is an accepted principle of International Law that when a ruler of another nation is also chief of a subject race,and when his government ceases to be and he passes away, sovereigntey is deemed a personal one between the ruler and the subject people and the relationship ceases to be. So with the passing of the Czar and his Empire, the relationship was severed. Lithuania proclaimed her independence February 16, 1918.

Her territory is equal to that of the New England States. She has population of five million people.

The rights of the minorities are respected in fact. There are ministers of White Russian and Jewish affairs in the Cabinet.

The country is wholly self-supporting. There are no foreign obligation excepting a small debt to America amaunting to approximately $7,000,-00 for goods purchased from the Liquidation Commission in France.

This sum will be liquidated just as soon as Poland ceases her unjust and illegal invasion of Lithuania, and when she withdrows her army from Lithuania's territory, Lithuania will reduce her army and pay her obligation.

Lithuania has been recognized de jure by Italy, Germany, Russia, Latvija, Estonia, Arbentina and Mexico, de facto by England, France, Norway, Sweden, Denmark, Finland, Holland, Czeko - Slovakia and others.

There are at least one million Lithuanians and sons and daughters of Lithuanians in the United States who are deeply hoping that the aspiration of Lithuania — to be recognized by America — will soon be realized. They have gathered a petition of One Million signatures which is presented to you herewith, asking for America's recognition of Lithuania. To this and we beg Your Excellency's sincere consideration.

Sincerely and respectfully submitted.

The Committee to the President:

Dr. E. G. Klimas,
Rev. J. J. Jakaitis,
A. Ivaškevičius,
J. J. Hertmanovicz,
A. Skritulskas,
J. J. Elias.

WARREN G. HARDING,
President of the United States.

Peticija, po kuria buvo milijonas parašų skambėjo sekančiai:

A Petition for Lithuanian Independence.

"Whereas, Lithuania was for ages an independent state whose inhabitans, a distinct ethnic group, have never renouced their right to independence;

Whereas, the establishment of an independant Lithuanian State would add materially to the future peace of the world:

We, the undersigned, ask for the people of Lithuania those rights of self - determination that are the declared war aims of the United States, and which have been granted to the oppressed people of other countries.

We respectfully request the PRESIDENT OF THE UNITED STATES and the SECRETARY OF SATE to extend to the Lithuanian Government formal recognition, based not only on these grounds of justice, but that through this, they may the better be able to withstand the attempts of the present regime of Russia or any other alien government to impose a foreign rule on them."

Latvių ir estų delegacijos įteikė prez. Harding raštu peticijas savo tautų vardu.

Po audiencijos pas prezidentą, svečiai, delegacijos ir Susivažiavimo delegatai, nusiėmė pavakslus, aplankė Baltojo Namo salonus ir išsiskirstė pietums, nutarus susirinkti 1:30 val. p. p. ketvirtai sesijai.

Ketvirtas Posėdis.

Posėdį atidarė pirm. Gegužis. Visi delegatai į posėdį pribuvo.

Kun. Jakaitis išduoda Susivažiavimui smulkmenišką raportą apie audienciją pas prezidentą Warren G. Harding, ir Valstybės Departamento Sekretorių Charles E. Hughes, kuris laike audiencijos buvo su prezidentu. Nurodo smulkmeniškai išvadas padarytas kongresmono Chandler, ir priduria, kad prezidentas delegaciją labai maloniai priėmė, ir išklausęs kalbų, užtikrino delegaciją, kad Lietuvos klausimas nėra užmestas, kad jį jau dabar svarsto Senato Užrubežių Santikių Komisija, ir kad jis busiąs laimaigu, jei galėsiąs savo įtekmę - parama Lietuvai pagelbėti. Pasikalbėjime su prezidentu ir valstybės sekretorium dalyvavo tiktai lietuviai ir jų atstovai, o latviai ir estai pasiganėdino vien tik savo peticijų, kuriose prašoma tas dvi šalis pripažinti nepriklausomomis de jure, padavimu. Kiti delegacijos nariai, J. J. Elias ir J. J. Hertmanavičius, patikrino kun. Jakaičio pranešimą, pridurdami, kad delegacijos priėmimas buvo labai širdingas ir galima tikėtis gerų pasekmių.

Kadangi daugelio buvo suprantama, jog valstybės sekretoriaus Hughes apsilankymas pas prezidentą Harding laike lietuvių delegacijos priėimimo buvo tik lietuviams malonus atsitikimas, tai pilietis M. J. Vinikas pareiškė, kad tas ne buvo netyčia pasitaikęs reikalų subėgimas, bet iš kalno prirengtas dalykas, ir kad gauti audienciją pas prezidentą, kurioje ir valstybės sekretorius sykiu dalyvautų, yra labai didelė retenybė, ir yra suteikiama tiktai labai svarbiuose atsitikimuose.

(Bus daugiau).

PITTSBURGH'O SANDARIEČIŲ APSKRIČIO

PIKNIKAS

RENGIA SANDAROS KUOPŲ APSKRITYS

Nedėlioje, Liepos 24 d., 1921,

HOMEVILLE MIŠKE

ŠALE HOMESTEAD, PA.

Prasidės 10 valandą ryte

Šį puikų pikniką rengia Sandaros Kuopų Apskritys, tai bus vienas iš linksmiausių piknikų, kokis kada buvo ant Homeville Farmos.

Bus kalbėtojų, — kalbės J. Virbickas, M. Vitartas ir Ed. Paurazas. Taipgi bus visokių žaidimų ir virvės traukimas tarpe pittsburgiečių ir broddockiečių ir kitų kolionijų. Tad nepraleiskite progos dalyvauti ant šio pikniko! MUZIKA BUS GERIAUSIA.

Įžanga ypatai 15c., vaikams už dyką.

Važiuojant nuo Pittsburgo, galima važiuoti karais East **Pittsburgh, Duquesne ir Kennywood** karais nuo Kennywood Parko reikia eiti į dešinę, ką tuoj prieisite puikią farmą.

Visus užkviečia,

Sandaros Apskr. Komitetas.

Kaip Keliauti Lietuvon

Pirmiausia reikia pasirupinti gavimu paso. Neturint dar paso parašykite man reikalaudami pasui blankos — pareiškimo, ką tuojaus gausite. Paso gavimas trunka apie 10 dienų.

Kada jau bus gautas pasas, tada pranešiu kada išplaukia laivai ir kada turėsite atkeliauti į New Yorką, kur paprastai reikia pributi dviem dienom pirm išplaukimo laivo, kad gauti leidimą iš Custom House užsimokant "Income Tax," sutvarkyti bagažus ir t. t.

Visi, krie esate užsimokėję "Income Tax" savo distriktuose Internal Revenue Collector'iui, tai paimkite su savim gautas kvitas, kurias parodžius New Yorko muitinėje bus gaunamas leidimas be mokesnio, o kurie neturi kvitų, tokie turės užsimokėti, nes be New Yorko muitinės leidimo nė vienas negali iškeliauti.

Bagažo galima imti vieną didoką baksą ant kiekvienos pilnos laivakortės, ir pusę bakso ant pusės laivakortės—vaikų nuo 1 iki 10 metų senumo. Siuvamas mašinas imant reikia apkalti į baksą ir ant laivo mokėti $10.00 freito. Bagažus galima apdrausti-inšiuryti iki Lietuvos nuo New Yorko po $2.00 už kiekvieną $100.00 vertybės.

Amerikos lietuviai nepiliečiai, keliaujanti aplankyti savo gimines Lietuvoje, turi teisę sugrįžti Amerikon laike šešių mėnesių nuo dienos iškeliavimo su tuo pačiu pasu, ir tokių ateivystės varžymas neliečia. Kas negalėtų sugrįžti laike 6 mėnesių, tokis turėtų paduoti prirodymus Amerikos konsuliui Kaune, kokių priežasčių dėlei negalėjo grįžti paskirtame laike.

Keliaujanti per Liepojų reikia Latvijos konsulio vizos.

Keliaujanti per Antverpą reikia Belgijos ir Vokietijos konsulių vizų.

Keliaujanti per Rotterdamą reikia Lenkijos, Olandijos ir Vokietijos konsulių vizų. Pasivėlinus į konsulių offisus nueiti prisieina nakvoti, tai dar $5.00. — Keliaujant per Hamburgą jokių vizų nereikia.

LAIVAKORČIŲ KAINOS:

Iš New Yorko į Liepojų be persėdimo	$145.00
Iš New Yorko į Liepojų per Hamburgą	132.00
Iš New Yorko į Eitkunus per Hamburgą	130.00
Iš New Yorko į Eitkunus per Rotterdamą	104.60
Iš New Yorko į Eitkunus per Antverpen	107.15

Prie tų kaimų dasideda $5.00 War Tax. Pasai grįžimui į Lietuvą $10.00.

Keleiviai yra pasitinkami ant dypų, aprupinami jų bagažai, gera nakvynė, apmokėjimas "Income Tax," palydėjimas ant laivų.

Siunčiu pinigus į Lietuvą ir visas šalis žemiausiu, pigiausiu kursu, greitai ir telegramu.

Parašau visokius legališkus dokumentus lietuviškai ir angliškai, ir patvirtinu kaipo Viešas Notaras — Notary Public.

Veik visuose lietuvių laikraščiuose tilpo apgarsinimai, jog tuli "biurai" gauna pasus į 3 dienas ir paskiausia, kad "pasportus gaunam už dyką" yra neteisingi ir tokiems netikėkite. Jei kas gaus "dykai pasportus," tai jie yra falšyvi ir keleiviam kainuoja dešimteriopai daugiau. Laivakoričų jie "pigiaus" ir negali parduoti.

Rašydami pridėkite 2c. stampą ir adresuokite:

P. MIKOLAINIS,

53 Hudson Ave., Brooklyn, New York.

Dickinson 3995 M.

Dr. Ignotas Stankus

1210 S. Broad St., Philadelphia, Pa.

Lietuvis Daktaras ir Chirurgas.

Valandos: Nuo 9 iki 11 A. M.
" 1 " 3 P. M.
" 7 " 8 P. M.
Nedeliomis " 10 " 3 P. M.

Dr. Paul J. Jakmauh

(Jakimavičius)

Priėmimo valandos: nuo 2 iki 3 val. po pietų ir nuo 7 iki 6 val. vakare.

509 Broadway, Kampas G St.,
So. Boston, Mass.
Telephone South Boston 502

Išegzaminuojam akis ir pritaikom akinius.

H.S. Stone O.D.

Akiu Specijalistas.

399a Broadway,
Tarpe E ir F gatviu, South Boston.

Pranešimas

Pranešame, kad Darbo žmonių Knygyno katalogai 1920 metų jau išsibaigė, gi 1921 dar negatavi, todel kurie negavote teiksitės atleisti. Dabar Darbo žmonių knygyno SANDĖLIS išaugo į taip didelį, kad ta vieta, kurioje dabar yra pasidarė per ankšta, prisieina ieškoti didesnės vietos, kurioje butų galima netik, kad visas Europoje ir Amerikoje išleistas lietuviškas knygas sutalpinti, o ir svetimtautiškų kad nemažai tilptų, tad del tos priežasties reikalinga taipat didelio katalogo, kokio dar lietuviški knygynai niekuomet neturėjo. Parupinimui to, reikia daug pinigų. Taipgi del stokos pinigų ir dėlei dar nežinomos vietos gali buti, kad ims laiko apie keli mėnesiai, kol viskas bus gatava ir todel, brangųs Darbo žmonių Knygyno rėmėjai, turėdami progos pasinaudokite per draugus, kurie gali ypatiškai atvažiuoti, arba patys atvažiuokite, mes užtikriname, kad čia gausite knygų, kokių kituose knygynuose negaunate, jau dabar turime galybę tik-ką iš spaudos ir jau atgabenta iš Lietuvos knygų, taipgi laikraščiai: "Lietuvos Ukininkas" 10c., "Socialdemokratas" 5c., "Sietynas" 30c., "Aušrinė" 30c., "Trimitas" 20c. "Mokykla ir Gyvenimas 50c. Siųskite užsakymus ir kartu pinigus šiuomi adresu:

J. B. AGLINSKAS,

3238 S. Halsted St., Chicago, Ill.

SANDARIEČIAI PLATINKITE "SANDAROJE." SAVO ORGANĄ

Paskutiniomis dienomis gavome iš Klaipėdos Lietuvos žemlapių, kurios parduodame po $1.25. Tad, kurie norite, pasiskubinkite, nes jau baigiame sykiu su užsakymu siųskite ir pinigus "Sandaros" adresu.

Tel. So. Boston 270.

DR. JOHN MacDONNELL, M. D.

Galima susikalbėti ir lietuviškai

Ofiso valandos:
Rytais iki 9 val.
Po pietų 1 iki 8
Vakarais 6 iki 9.

536 Broadway, So. Boston.

Tel. S. B. 2488

DR. J.C. LANDŽIUS - SEYMOUR

LIETUVIS

Gydytojas ir Chirurgas

506 Broadway, S. Boston, Mass

Dr. Tessmer

DENTISTAS

306 Main St., Worcester, Mass.
viršui "Iver Johnson" kautuvės

Patyręs dentistas, prieinamos kainos. Atdara subatoms po pietų. Nedėliomis pagal sutartį. Telephonas Park 3310.

"Nereikia daugiau kankintis be miego per ištisas naktis su verkiančiu kudikiu," ji pareiškė, "nes aš jam duodu BAMBINO ir paguldau į lovą."

Mėšlungis, dieglys, suiręs pilvas, perpilni vuduriai suteikia mažyčiui bereikalingą nesmagumą.

BAMBINO

pašalina šiuos nesmagumus. **Kudikiai mėgsta jį! Jie prašo daugiaus.** Aptiekose parsiduoda po 50c. arba norint, kad prisiųstumėm per paštą, tai reikia siųsti 60c. į

F. AD. RICHTER & CO.

3rd Avenue & 35th Street, Borough of Brooklyn, New York City.

Lietuviška Aptieka

Jeigu norite teisingų vaistų ir nužemintom kainom, tai visada eikite ant 100 Salem St., kur rasite visokių Amerikos vaistų ir Europiškų ir visokių lietuviškų šaknų.

Mes laikome užtikrintas gyduoles nuo visokių ligų, kaip tai: nuo galvos skaudėjimo, nuo užsenėjusio reumatizmo, nuo nusilpnėjimo strėnų, kraujo valimui, nuo uždegimo plaučių, nuo kosulio ir visokių kitų ligų. Taipgi turime nuo visokių slaptingų ligų ir geriausius patarimus suteikiame, nuo patrukimo del vyrų ir moterų. Atsiminkite, jeigu pirksite pas mus, sučėdysite pinigus ir sveikatą. Ateikite visada pas mus, o mes jums patarnausime kuogeriausiai. Pašaukiame geriausius daktarus per telefoną visai uždyką.

H. CABITT,

100 SALEM STREET, BOSTON, MASS.

Smagumas ir sveikata virtuvėje

Daug kartų pasitaiko, kad reikia sušildyti valgį į labai greitą laiką, tai tą syk **NEW PERFECTION Kepimo Karasininis Pečius** yra parankiausis. Visa šiluma yra gatava į laiką. Atsiminkite, kad balta ugnis duoda daugiausiai šilumos.

Kaip pabaigi virimą tai pasuk degtuvą ir ugnis užsigesina ir virtuvė palieka, vėsi ir smagi

Kitas naudingas ir parankus del namų yra **NEW PERFECTION Vandenio šildomas Pečius** suteikia karštą vandenį į kelias minutes

NEW PERFECTION yra padarytas su 1, 2, 3, ir 4 degtuvais. Su šiluma ar be šilumos del jusų kambarių. Parduodami pas visus krautuvninkus.

NEW PERFECTION

Oil Cook Stoves and Water Heaters

STANDARD OIL CO. OF NEW YORK

Kodel žmones Išgeltę?

Kaip mašina be elektros negali judėti, taip žmogaus kunas be kraujo butų be gyvasties. Jeigu kraujas yra per tirštas ar per skįstas, žmogus yra išgeltęs ir daugiausia išbertas spuogais-votimis.

Tas yra teisybė, ypatingai vasaros metu, nes kraujas yra pilnas nečystybės, kuri susirinko laike žiemos. Tuomet žmogus yra silpnas, neturi ambicijos ir pajiegos, pageltęs ir paprastai silpnas. Tas labai kenkia sveikatai ir žmogus išrodo negražus. Tą visą blogumą prašalina **Salutaras Bitteris**, kurio kaina tik **$1.25.**

Tukstančiai moterų mums dėkuoja už sugrąžinimą sveikatos, todel mes rekomenduojame moterims, kurios daug kenčia nuo lyties ligų, kad vartotų **Reguliatorių** del Moterų. Kaina **$1.00.**

O kas yra labai svarbu, tai kraujo valdytojas, kuris yra taip reikalingas, kaip alyva mašinai. Kaina **$1.00.**

Galima gauti **Gumbo Lašų, Širdies Lašų** ir daug kitokių gyduolių, kurias čia negalima suminėti.

Reikalauk musų gyduolių pas savo Aptiekorių, o jeigu negali gauti, kreipkis pas mus.

Mes išpildom receptus iš Amerikos ir Europos su didžiausia atyda. Reikalauk musų vaistų ir žolių surašo — siunčiam dykai.

SALUTARAS DRUG & CHEMICAL COMPANY,

1707 S. Halsted St., Dept. 109 Chicago, Ill.

Vietos žinios.

GABIJIEČIŲ IŠVAŽIAVIMAS.

Liepos 17 d. M. ir D. Dr-ja "Gabija" surengė privatišką išvažiavimą,kuris buvo seno "Sandaros" darbininko, P. Simanavičiaus ukėje, Dover, Mass. Šiame išvažiavime dalyvavo netik gabijiečiai, bet ir kompozitorius Mikas Petrauskas, visas "Sandaros" štabos ir keletas svečių iš W. Lynn'o. Apie 10 val. visi susirinko pas "Sandaros" redakciją ir dideliu troku kartu važiavo. Nuvažiavus pas visus buvo didelis gyvumas ir draugiškumas, visi linksmai žaidė ir linksminosi iki vieluisto pavakario. Taipgi reikia pastebėti, jog apie 4-tą val. buvo sutaisytas programas, kur gabijiečiai, jų mokytojui, gerb. M. Petrauskui, vadovaujant, padainavo daug dainelių. Šišai programėlis labi užinteresavo "Suffolk County Star" redaktorius, p. Emmett O'Connor ir James O'Connor, kurie sakė, jog savo leidžiamam laikraštyje plačiai aprašysią apie lietuvių muzikos akordus ir puikias dainų meliodijas. Šisai gabijiečių išvažiavimas yra labai daug ką reiškiantis,nes netik kad turėjo progą jaunimas linksmai pasilinksminti, bet dar pakels lietuvių vardą ir amerikiečių spaudoje.

Tad reikėtų So. Bostono lietuviams daugiau atsižvelgti į "Gabiją", ir tėvai bei motinos turėtų savo priaugančias dukreles leisti prie gabijiečių choro, nes gabijiečiai su savo vadovu gerb. M. Petrausku nuolatos kelia lietuvių vardą pas svetimtaučius ir sykiu bujoja jaunutė lietuvių dailė tarpe lietuvių. Linkėtina gabijiečiams toliaus taip prakilniai darbuotis lietuvių dailėje ir Tėvynei Lietuvai. **P—kas.**

LIETUVIŲ MOKYKLA.

Pereitą panedėlį prasidėjo mokinimas lietuvių vaikučių Simano Daukanto Mokykloje, tik ne "Sandaros" kambariuose, kaip buvo pereitą sykį pagarsinta, bet viešoje "Lincoln" mokykloje. Mokyklos valdyba kelinti metai stengėsi gauti nuo mokyklų valdybos daleidimą vartoti viešosios mokyklos ruimus pamokoms, bet vis negaudavo. Ir šiuos metus davimas vietos viešoje mokykloje buvo vilkinamas, buvo abejonė, ar bus gauta, tad buvo nutarta pradėti pamokas "Sandaros" kambariuose. Vienok paskutinėje valandoje S. D. Mokyklos valdyba gavo žinią, kad gauna miesto mokyklą — vieną iš parankiausių So. Bostone, "Lincoln" mokyklą, prie Broadway gatvės.

Išsyk susirinko gražus vaikų burelis. Pamokos bus penkias dienos sąvaitėje, nuo 10 iki 12 valandai ryto. Mokytojai yra "Keleivio" ir "Sandaros" redaktoriai, S. Michelsonas ir V. J. Šliakys.

PRANEŠIMAS.

Kurie dalyvavote A. L. T. Sandaros N. A. Apskričio išvažiavime liepos 4 d. ir norite turėti atminčiai viso išvažiavimo paveikslus, kreipkitės prie A. L. T. Sandaros N. A. Apskričio raštininko, **K. SIDABRO, 357 Broadway, So. Boston,** arba prie **A.L.T. Sandaros Centr. raštinės, 327 E St., So. Boston.** Galite prisiųsti čekį arba money orderį laiškuose. Paveikslai yra 3 pėdų ilgio ir 1 pėdo pločio; kaina $1.00 ir lėšuos prisiuntimas 16 centų stempomis. Paveikslai yra labai dailųs ir reikalinga kožnam įsigyti atminčiai.

Apskr. Valdyba.

SUSIRINKIMAS.

Lietuvos Piliečių S-gos pirmo skyriaus susirinkimas įvyks liepos (July) 21 d., 1921, 8-tą val. vakare, Lietuvių svetainėje.

Malonėkite atsilankyti visi nariai, nes yra daug svarbių reikalų. Prot. sekr. **K. Žibikas.**

PARDAVĖ FARMĄ.

"Sandaros" darbininkas P. Simanavičius per A. Kupstį, 332 Broadway, So. Boston, Mass. pardavė savo farmą, Dover, Mass. ir dabar persikels gyventi į So. Boston'ą.

BOSTONO RUBŲ FABRIKANTAI PASKUTINIAI PRIE TAIKOS STALO.

Bostono siuvėjai kas dieną eina artyn prie pabaigos savo kovos, tai yra šitų didžiausių streikų. Praeitą sąvaitę dar viena nemaža firma padarė sutartį su uniją, tai yra Macular & Parker Con. ir greitu laiku žada pradėti dirbti ir apie 200 siuvėjų gaus darbą. Taipgi dar kitos dvi firmos, kurios seniaus buvo dariusios sutartį, tik nebuvo užbaigta, dabar pasirašė ir pradės dirbti, tai yra fabrikantų sąjungos pirmininkas "Billings". Ir dar kitas. Ir taip kas dieną girdim naujus ir linksmus pranešimus iš musų taikos komisijos. Ir taip musų streikas eina geriausiomis vėžėmis prie galutinos užbaigos.

Pereitą sąvaitę ketvergo vakare, penktą valandą, tai yra keturioliktą dieną šio mėnesio, buvo sušauktas nepaprastas susirinkimas visų Bostono siuvėjų, kur Amalgametų unijos pirmininkas Mileris išdavė raportą iš abelno Bostono streiko bėgio ir pareiškė, kad visi siuvėjai, katrie jau dirba, nuo šios sąvaitės mokės asesmentus penktą nuošimtį (5%) per tris sąvaites, ir visi siuvėjai dirbanti turės mokėti narines mokestis arba "dues". Išviso yra užsitraukę nemokėta apie 50,000 dolerių sumos, katrą yra skolinga unijos nariai. Todel, kur galima musų delegatai arba čėrmonai turėtų pasistengti tuos pinigus iškolektuoti.

Presos Komisija:
J. Patrick,
A. Juodgudis.

LIETUVOS ŽINIOS.

LIETUVA IR UŽSIENIS.

Sovietų Rusija Prieš Pabaltijos Sąjunga?

RYGA, VI—14. (Elta). "Golos Rossiji" pranešimu Maskvos žiniomis Sovietų valdžia labai susirupinusi Pabaltijos sąjungos sudarymu. Čičerinas išsiuntęs visiems atstovams užsienyje pranešimą stengtis paveikt, kad butų sąjungos sudarymas atidėtas, neleisti, kad prie jo prisidėtų Suomija, Lenkija ir Rumunija. Tuo pat laiku Sovietų spauda Rusijoje vedanti akciją, kurios tikslas įrodyti, kad Pabaltijurio sąjunga turi tikslą ne vien gynimąsi, bet ir aktingus priešingus Rusijai tikslus.

ARESTAVO LIETUVOS PASIUNTINYBĖS SEKRETORĮ.

Rusų Sovietų valdžia areštavo Lietuvos pasiuntinybės sekretorį Maskvoje — Sventkauską. Apskritai musų santykiai su rusais paskutiniu laiku pablogėję. Spėjama, kad tai yra sąryšyje su paskutiniais musų valdžios griežtais pasielgimais su komunistais Lietuvoje. Musų valdžia padarė atatinkamų žygių, kad Sventkauskas butų paliuosuotas. Jam apkaltinimo jokio neįteikta.

LENKIJOJE.

Antras Lietuvis Lenkų Užsienių Reikalų Ministeris.

VARŠAVA, VI, 13. (Elta). Rádio pranešimu, Konstantinas Skirmuntas, lenkų įgaliotas ministeris Italijai, paskirtas lenkų užsienių ministeriu.

("Lietuva").

PRAKALBOS!
Sušelpimui Keturių Našlaičių
Pėtnyčioje,
LIEPOS (JULY) 22 D., 1921 M.
LIETUVIŲ SALĖJE,
E ir Silver St., S. Boston, Mass.
Prasdės 8 val. vakare.
Rengia Lietuvių Labdarystės Draugija.

Kalbės A. Ivaškevičius, adv. F. J. Bagočius, V. J. Šliakys, "Sandaros" redaktorius, **St Michelsonas,** "Keleivio" redaktorius, **K. Šidlauskas,** aptiekorius, **kun. S. Geniotis** ir **N. Rastenis,** studentas.

GERBIAMA VISUOMENE!

Leoną K. Sindarą patiko baisi nelamės šmėklą, ištraukdama iš šuo pasaulio jojo moterį, paliko ašarose paskendusį su keturiais mažais vaikučiais. Labdarystės Draugija šaukia visus lietuvius geros valios žmones, idant ateitų į šias prakalbas ir paremtų mirštančius mažus kudikius. Leonas K. Sindaras su visuomenės pagelba mažus kudikius nori pasiųsti į Lietuvą, idant nepatektų į svetimtaučių rankas.

Gelbėkite visi kas kuom galite!

Kvečia **Liet. Labd. Dr-ja.**

Garadžius

ANT PARDAVIMO patogioje vietoje. Pelno galima daryti nemažiau, kaip $10,000. į metus. Prekė ir išlygos labai lengvos. Savininkas yra senas žmogus ir gyvena toli nuo savo biznio,ir todel parduos labai pigiai. Apie tai klauskite pas A. IVAŠKEVIČIŲ.

Cambridge

27 šeimynų naujas murinis namas geriausioje vietoje Cambridge'ui. Rendos neša $13,122.00 per metus. Išmokėjus visus iškasčius lieka čysto pelno $6500. per metus. Prekė $68,000. ir labai lengvos išlygos. Klauskite apie tai pas A. IVAŠKEVIČIŲ.

Ant Commonwealth Ave.

Geriausioje vietoje Boston'e, milijonierių apgyventa vieta. 20 šeimynų su visoms vigadoms, neša rendos suvirš $15,000. per metus. Prekė ir išlygos labai pigios. Savininkas priims mažą namą arba morgičius kaipo dalį įmokėjimo. Klauskite pas A. IVAŠKEVIČIŲ.

Dorchester'i

3 šeimynų, 17 kambarių, su visomis vigadomis, piazai, 3 gariniai pečiai sklepe, murinis namas. Rendos neša $87.00 per mėnesį. Prekė $7300. ir $1300. įmokėti. Klauskite pas A. IVAŠKEVIČIŲ.

2 štorai, garadžius ir grocernės biznis su visais tavorais. Prekė $8,-800. ir lengvos išlygos. Klauskite pas A. IVAŠKEVIČIŲ.

12 kambarių, garadžius ir sodas arti prie So. Boston'o. Savininkas labai nori parduoti. Namas yra su visomis vigadomis ir elektrikos šviesa. Prekė ir išlygos pus-dykiai. Klauskite apie tai pas A. IVAŠKEVIČIŲ.

Mattapan.

3 šeimynų 17 kambarių namas su elektiko šviesoms ir 3 šilto vandenio (3 hot water heaters) pečiais sklepe, su piazais iš užpakalio ir iš priekio, gražus daržas. Rendos neša $130. per mėnesį. Prekė ir išlygos labai pigios, nes savininkas turi išvažiuoti į kitą miestą. Klauskite apie tai pas A. IVAŠKEVIČIŲ.

Roxbury.

4 namai po 6 šeimynas, kožnas yra su visomis vigadomis ir šiluma. Rendos neša $240 per mėnesį. Kožno namo prekė po 7500 dolerių už kožnas duris ir po $1000. įmokėti. Klausk apie tai pas A. IVAŠKEVIČIŲ.

So Boston'e.

3 šeimynų 12 kambarių, gasai, toiletai, skalbynės, kieto medžio padlagės, cementuotas sklepas gražus, aptvertas daržas, prie Sixth St., arti E St. Prekė $4500. ir $1500. įmokėti. Savininkui yra labai reikalingi pinigai del biznio. Klauskite apie tai pas A. IVAŠKEVIČIŲ.

6 šeimynos, 34 kambariai, su vaniomis, šiluma, elektros šviesa ir piazais del kožnos šeimynos, kampinis namas ant "K" St., arti naudynių. Prekė ir išlygos labai pigios. Klauskite apie tai pas A. IVAŠKEVIČIŲ.

2 šeimynų, 12 kambarių, arti Dorchester St. Prekė $800. ir $200. įmokėti. Klauskite apie tai pas A. IVAŠKEVIČIŲ.

4 šeimynų, 20 kambarių ant Bolton St. Rendos neša $28. per mėnesį. Prekė $650. ir $150. imokėti. Klauskite apie tai pas A. IVAŠKEVIČIŲ.

Norinti pirkt namus, farmas garadžius, ar biznius nepamirškite matyt pirmiausiai A. IVAŠKEVIČIU. nes jojo pirmiausioji Boston'e Namų ir Ukių parčavimo agentura. Galima gauti pigiausiai ir atsakančiausiai pirkti namus ir ukes visose vietose Naujoje Anglijoje.

LITHUANIAN AGENCY,
A. IVAŠKEVIČIAUS OFISAS.
361 BROADWAY, SO. BOSTON
TELEFONAI: 605 1337 31

FARMOS

77 akrų žemės, 7 karvės, 1 arklis, 19 kiaulių, 100 vištų, 8 kambarių stuba, kutės, vištininkai, visoki įrankiai, pakinktai ir vežimai; 45 fruktavų medžių, daugybė miško ir geros pievos ir apie 40 akerių dirbamos žemės, Tewksbury, Mass., tik 18 mylių iš Boston'o. Prekė su visais užsėtais laukais, daržovėmis ir kas tik yra ant farmos tik 7000 dolerių ir $2500. imokėti. Klauskite apie tai pas A. IVAŠKEVIČIŲ.

101 akerių žemės, 20 karvių, 1 jautis, kelios telyčios, 3 arkliai, 16 kiaulių, 80 vištų, 150 viščiukų, visi laukai užsėti su bulvėmis, kornais, binzais, 310 fruktavų medžių, 11 kambarių stuba, didelė kutė, sailo (silo) del kornų, pastogė del padėlių vežimų ir mašinų, vištinyčios. Visi budinkai geriausiame padėjime ir išrodo kaipo lietuviškas dvaras. Mašinos del malkų ir kornų piovimo, vežimai plugai, drapokai, geležinis indžinas del pumpavimo vandenio į stubą ir į kutę. Žemė prie State Road. Apie 70 akerių dirbamos, 15 akerių didelio miško ir 16 akerių ganiklos. Visa žemė be akmenų prie molio ir juodžemio. Biznį daro daugiausia iš pieno ir obuolių. Vieta yra labai linksma ir tiktai 44 mylios iš Boston'o. Trys metai atgal mes turėjom pirkėją, kuris siulino už tą ukę $13,000., bet savininkas nenorėjo parduoti. Dabar ant greito pardavimo yra prekė numušta iki 10,500. dolerių. Klauskite apie tai pas: (32).

LITHUANAIN AGENCY
A. IVAŠKEVIČIUS,
361 BROADWAY, SO. BOSTON
Telefonai So. Boston 605
" " " 1337.

NOTARAS

(Rejentas)
JONAS D. SEKYS,
101 Oak St., Lawrence, Mass.

Koki tik legališki popieriai ar dokumentai reikia padaryti ar užtvirtinti, tai čia tas viskas daroma su geriausiu rupestingumu ir už prieinamą kainą, kaip tai: **visoki liudymai, daviernastys, pirkimo bylos, vekseliai, pasai** ir t. t.

KASDIENINIS MAISTAS VISIEMS REIKALINGAS
Žinomas senas biznierius
ANT. NAUJOKAITIS
208 West Fifth Street, South Boston, Mass.

ATIDARĖ visokių produktų krautuvę, kaip tai Mėsos Markėtą ir Grosernia. Kviečia visus apielinkės lietuvius kreiptis su pirkimu maisto ir kitų smulkmenų, čia rasite geras prekes ir mandagų patarnavimą.

TEISINGIAUSIA REAL ESTATE AGENTURA.

Norinti pirkti arba parduoti namą, visuomet kreipkitės pas mus, o mes suteiksime greitą ir teisingą patarnavimą.

LITHUANIAN HOME BUILDERS CO., INC.,
And Real Estate
366 W. Broadway, Room 1
So. Boston, Mass. Tel. 1878-J.

Strand Lunch

Puikiausia Lietuviška VALGYKLA So. Bostone. Švariai viskas užlaikoma. Valgiai visados švieži ir skaniai pagaminti.

Taigi ateik, o persitikrinsi.

K. BLINSTRUBAS, Prop.
304 W. Broadway,
So. Boston, Mass.

URBSZO, SEKYS IR KO.
101 Oak St., Lawrence, Mass.

Agentura laivakorčių, pinigų siuntimo ir t. t. Geriausia ir parankiausia vietą, kur kiekvienas lietuvis randa tinkamą ir atsakantį patarnavimą. Pinigai Lietuvon geriausia ir greičiausia nueina. Išrupiname visiems keliauninkams pasus, padarome visokios rušies liudymus. Esame registruoti NOTARAI Lietuvos Atstovybėje. Visada, kokį tik reikalą turėsite, kreipkitės pas mus, o tikrai busite užganėdinti.

ATSIŠAUKITE!

Kas pametėte akinius buvusiame sandariečių piknike, Liepos 4 d. atsišaukite į **"Sandaros" Adm., 327 E St.**

DEL VISŲ!

Taisau visokius čeverykus vyrų, moterų ir vaikų. Gali vaikščioti taip kad su naujais. Padarau štiprai ir gerai ir pigiai. Užeikite del persitikrinimo. Visiems patogi užeiga, arti Lietuvių salės.

P. BUTKEVIČIUS,
301 E St., So. Boston, Mass.

VALIO PRIE DARBO!

Dabar yra laikas
Patogus ir sveikas
Pentyt jusų namą,
Ką butinai reikia,
Tad greit šaukit musų
Pentorius geriausius,
Kurie seną namą
Padaro naujausiu.

LITHUANIAN HOME BUILDERS CO., INC.,
(Pentorių Dept.).
66 W. Broadway, Room 1
SO. BOSTON, MASS.
Tel. S. B. 1878-J.

Puiki Lietuviška
UŽEIGA
pas
ANTANĄ TAMULEVIČIŲ
300 Broadway, S. Boston Mass.

Laiškai Lietuvon

Kam rašyti laiškus Lietuvon ant prasto popiero, kadangi "Sandaros" Administracijoje galima gauti puikių laiškams popierų su gražiomis kvietkomis ir puikiausiomis eilėmis, kurias dabar atspausdinome. Kaip va:

LINKIU JUMI LAISVOS LIETUVOS; Į TĖTYNĘ; MUSŲ VILNIUS; PASVEIKINIMAS (Lietuva Tėvynė Musų); ATMINIMAS LIETUVOS; SKUBĖKI LAIŠKELĮ; PAS GIMINES; PAS TĖVUS; PAS BROLĮ.

Visi laiškai su naujausiomis eilėmis parsiduoda po 5c., 12 už 50c. Daug imant duodame nuošimtį.

"SANDARA,"
327 E Street, So. Boston, Mass.

"KANKLES"

Ilgai lauktos "KANKLĖS" vėl pradeda kankliuoti. Šį metą komp. MIKAS PETRAUSKAS leidzia netik šių metų "kankles", bet ir visų keturių praeitų metų bus naujai peržiurėtos ir viena knyga-sąsiuviniu išleista. Dabar jų kaina 3 dol., o kaip tik apleis spaudą (už apie dvejų mėnesių) bus "Kanklių" kaina 6 dol. "Sandara" priima prenumeratą. Siųsk tuojaus TRIS dol. šio antrašu:

"SANDARA,"
327 E Street, So. Boston, Mass.

ATLAS CLOTHING CORPORATION

Didžiausia ir garsiausia išdirbystė visokios rušies rubų Naujoj Anglijoj. Musų išdirbimas yra kuogeriausias ir prekės visiems prieinamos. Norėdami siutų, spring - overkotų, arba reinkotų, kreipkitės pas mus, o busite užganėdinti. Musų ofisas ir dirbtuvė yra ant

343 BROADWAY SOUTH BOSTON, MASS.
(2-ros ir 3-čios lubos).

Oro Neįleidžianti Vario Katilai

Padaryti iš nieko daugiau, kaip tik iš tikro vario. Pritaikyti tam kad butų galima padaryti preservus, maistą ir kitką su "tikru skoniu" be jokių nuostolių. Mes turime tiktai tam tikrą skaičių šitų Varinių Katilų, gatavai prirengtų pasiųsti tiems, kurie jų reikalauja. Mes taip pat turime varinių triubelių ir sujungimų.

ORO NEĮLEIDŽIANTI VARINIAI KATILAI.
(Tikros Mieros).
Kainos:

4	Gallon	size....	$4.25	4	Gorčiai		$1.50
6	"	"	5.50	6	"	"	1.75
8	"	"	7.00	8	"	"	2.00
10	"	"	8.50	10	"	"	2.25
12	"	"	10.00	12	"	"	3.00
15	"	"	13.95		**Variniai plovimui katilai:**		
20	"	"	18.95	12	"	"	11.00
25	"	"	21.95	15	"	"	14.00
50	"	"	45.00	20	"	"	19.00
				25	"	"	24.00

Greitas pasiuntimas gvarantuojamas. Specialės kainos perkančiam. Visi katilai yra supakuoti mediniuose baksuose.

Siųskit Banko Draftą arba Money orderį, kad sučėdynus jusų ir musų laiką.

HOME SALES CO.
3236 W. HARRISON ST., CHICAGO, ILL.
Siunčiam katilus, jeigu reikalaujama.